

Hoogvliet bruist!

Adviesnota kunst en cultuur 2009 - 2014

Rento Zoutman
Joost Groenendijk

Hoogvliet bruist!

Adviesnota kunst en cultuur 2009 - 2014

Amsterdam, april 2009

Rento Zoutman
Joost Groenendijk

Met medewerking van Linde Wiewel

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Werkwijze	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Typering Hoogvliet	5
3	Culturele infrastructuur	6
3.1	Aanbod activiteiten kunst en cultuur	6
3.2	Cultureel profiel inwoners Hoogvliet	15
3.3	Relevant beleid	19
4	Conclusies: sterke en zwakke kanten	22
4.1	Sterke kanten	22
4.2	Zwakke kanten	22
5	Cultuurbeleid Hoogvliet 2009 – 2014	24
5.1	Uitgangspunten	24
5.2	Beleid en prioriteiten	26
6	Randvoorwaarden bij de uitvoering	34
6.1	Voorwaarden scheppen	34
6.3	Hoe verder?	34
	Bijlagen	
Bijlage 1	Geïnterviewde personen / deelnemers cultuurdebat september 2008 / deelnemers workshop cultureel erfgoed maart 2009	36
Bijlage 2	Geraadpleegde literatuur	38
Bijlage 3	Subsidieregelingen en budget deelgemeente Hoogvliet kunst en cultuur	40
Bijlage 4	Amateurkunst in Hoogvliet	42
Bijlage 5	Enquête: deelname kunst en cultuur Hoogvliet	43
Bijlage 6	Leerlingen basisonderwijs Hoogvliet	59

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

‘Kunst en cultuur verbindt mensen’, aldus de portefeuillehouder kunst en cultuur. De vraag naar cultuurbeleid is in de afgelopen jaren gegroeid in Hoogvliet. Het huidige kader voor cultuurbeleid, Culturele Raad, is in 1995 gemaakt, het is hoog tijd om een nieuwe cultuurnota te schrijven.

In het bestuursprogramma Hoogvliet 2006 - 2010 is opgenomen dat de deelgemeente met kunst en cultuur de sociale samenhang wil bevorderen door activiteiten te stimuleren waarbij bewoners met elkaar in contact komen en door een divers aanbod aan voorzieningen te bieden op het gebied van kunst, cultuur, sport, recreatie en natuur. Kunst en cultuur worden binnen de deelgemeente opgevat als bindmiddel tussen mensen, maar ook als instrument om de leefbaarheid te stimuleren.

De adviesnota die voor u ligt is ontwikkeld op basis van een stapsgewijze aanpak, samen met vertegenwoordigers van het culturele veld en andere in kunst en cultuur geïnteresseerden in Hoogvliet. Mede opdrachtgever is de gemeente Rotterdam (Dienst Kunst en Cultuur). In deze nota wordt eerst de culturele infrastructuur van Hoogvliet geschetst, met ontwikkelingen als:

- realisatie van een uitgaanscentrum in Villa de Heerlijkheid;
- het Lokaal Cultuur Centrum de Zevensprong;
- de diensten van de cultuurscout;
- de planvorming voor een Cultuurhuis in het kader van de verlevendiging van het stadshart van Hoogvliet;
- de planvorming voor een campus door drie scholen die actief zijn op het gebied van kunstonderwijs, met daarin ook culturele voorzieningen.

De deelgemeente wil ook meer inzicht in de culturele voorkeuren en wensen van de inwoners. In een enquête is hen gevraagd wat zij ondernemen op het gebied van kunst en cultuur en wat zij missen in het aanbod. Dit biedt een goed startpunt voor de nota.

1.2 Werkwijze

Het proces om te komen tot deze adviesnota is opgesplitst in twee fasen:

- 1 Onderzoek (deskresearch, interviews en enquête) met aansluitend een werkconferentie bestaande uit specifieke workshops en een debat.
- 2 Terugkoppeling en uitwerking van een advies over het cultuurbeleid voor de deelgemeente.

Ad 1

Allereerst is door deskresearch een beeld gevormd van het huidige beleid. Uit documentatie van de actieve instellingen in Hoogvliet valt het een en ander af te leiden over plannen en sterke en zwakke kanten van de culturele infrastructuur in Hoogvliet. Vervolgens zijn interviews gehouden met meer dan 25 personen (zowel face to face als telefonisch). In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de geïnterviewde personen.

In een enquête is aan bewoners gevraagd wat zij ondernemen op het gebied van kunst en cultuur en wat zij missen in het aanbod. Om dit beeld te spiegelen aan Rotterdam en andere deelgemeenten is gebruik gemaakt van onderzoeksgegevens, verzameld door het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) in het kader van het Vrije Tijds Onderzoek 2007, ook wel de VTO genoemd.

Ad 2

Tijdens de tweede fase is de verzamelde informatie gebundeld en teruggekoppeld aan een brede vertegenwoordiging van het culturele veld. Meer dan 50 personen namen deel aan een werkconferentie op 8 september 2008. Doel van de werkconferentie was om samen met betrokkenen en inwoners uit Hoogvliet te komen tot concrete actiepunten op basis van een aantal thema's. De deelnemers is gevraagd naar het beeld dat zij hebben van kunst en cultuur in Hoogvliet en wat zij daar van vinden. Ook is gevraagd naar een schets van de toekomstige (wenselijke) situatie.

Meerdere groepen en personen hebben hier aan deelgenomen, zoals professioneel kunstenaars, enthousiaste vrijwilligers, amateurkunstverenigingen, medewerkers van woningcorporaties en de deelgemeente en verschillende raadsleden.

In aanvulling op de werkconferentie is in maart 2009 een workshop georganiseerd over cultureel erfgoed.

De uitdaging is om de grote energie van de werkconferentie en workshop vast te houden en om te zetten in actie en samenwerking.

1.3 Leeswijzer

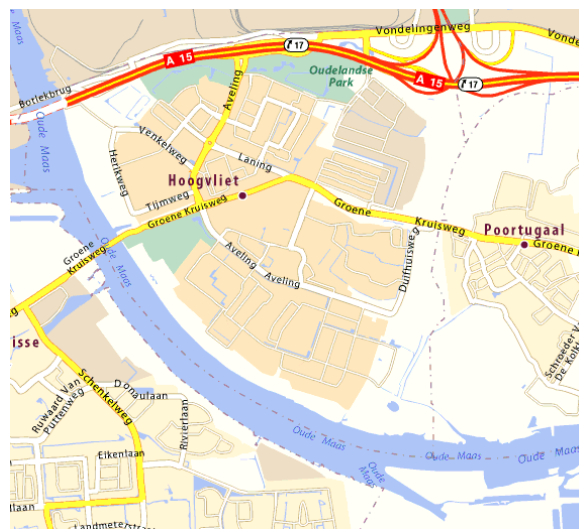
De opbouw van de hoofdstukken is als volgt:

In de inleiding hebben we uiteengezet welke werkwijze gevolgd is om tot de nota te komen (1). In hoofdstuk 2 typeren we Hoogvliet in het kort en in hoofdstuk 3 schetsen we de culturele infrastructuur. In het tweede deel van dat hoofdstuk gaan we in op het cultureel profiel van de inwoners van Hoogvliet (3.2) aan de hand van eigen onderzoek en dat van het COS, DS+V en de MOSAIC scan. Het hoofdstuk eindigt met het beleid van de deelgemeente en de gemeente Rotterdam. In hoofdstuk 4 trekken we conclusies: de sterke en zwakke kanten van Hoogvliet. Tot slot worden in het laatste hoofdstuk (5) de uitgangspunten voor het cultuurbeleid 2009 – 2014 weergegeven, gevolgd door concretisering in vijf prioriteiten. Bij elke prioriteit worden concrete actiepunten benoemd.

In de bijlagen bij deze nota treft u een overzicht aan van de geïnterviewde personen en de deelnemers aan het cultuurdebat en de workshop erfgoed (1), alsmede de literatuurlijst (2) en de subsidieregelingen en bestedingen van Hoogvliet op het terrein van kunst en cultuur (3). In bijlage 4 is een kort overzicht van amateurkunst in Hoogvliet opgenomen en bijlage 5 de resultaten van de enquête over deelname aan kunst en cultuur in Hoogvliet. De laatste bijlage (6) bevat een overzicht van de leerlingaantallen in het basisonderwijs in Hoogvliet.

2 Typering Hoogvliet

Het rustieke dijkdorp Hoogvliet werd halverwege de jaren vijftig uitgebreid om werknemers uit de Rotterdamse haven en de petrochemische industrie te huisvesten. De deelgemeente ligt, vergeleken met andere deelgemeenten, op relatief grote afstand van het centrum van Rotterdam. Hoogvliet telt 34.910 inwoners (bron: COS, peildatum: 1-1-2008), negen verschillende woonwijken en een groot bedrijvenpark. Verwacht wordt dat het inwonertal zal stijgen naar 37.020 in 2025. De bijzondere ligging, tussen het industriegebied aan de noordkant en de natuur aan de zuidkant, is op zijn minst opmerkelijk te noemen. Het gebied heeft een groen karakter. Het is ruim aangelegd en beschikt over oeverbossen langs de rivier.

Vanaf de jaren '70 krijgt Hoogvliet te maken met verschillende problemen. In die jaren stijgt de werkloosheid. Veel bewoners met hoge inkomens verhuizen Hoogvliet voor Spijkenisse, Pendrecht en andere omliggende plaatsen. Het imago van Hoogvliet verslechtert, onder meer vanwege de nabijgelegen industrie, de monofunctionele opzet en een eenzijdige woningvoorraad. Er vertrekken tussen 1976 en 1985 ongeveer 6.000 mensen uit Hoogvliet. Een groot verloop en langdurige leegstand zijn het gevolg. Dit heeft ook een negatieve uitwerking op het voortbestaan van diverse buurtwinkels.

Al sinds begin jaren negentig wordt hard gewerkt om het tij te keren. Daar waar de deelgemeente kampte met drugsoverlast, criminaliteit en problemen met Antilliaanse jongeren, is zij er in geslaagd om de omvang van deze problemen te verminderen. Sinds 1999 ondergaat Hoogvliet een forse herstructureringsoperatie, waarbij in ongeveer 10 jaar tijd vele woningen worden vervangen door duurdere (koop)woningen in het middensegment. In heel Hoogvliet is deze operatie goed voelbaar. Daarbij is er veel aandacht voor het behoud van de sociale samenhang door middel van sociale activering en bewonersparticipatie.

3 Culturele infrastructuur

De culturele infrastructuur van Hoogvliet wordt in dit hoofdstuk beschreven aan de hand van het activiteiten aanbod, de deelname van bewoners en het huidige beleid.

3.1 Aanbod activiteiten kunst en cultuur

Als basis voor de cultuurnota is het goed eerst stil te staan bij de culturele organisaties en activiteiten die Hoogvliet nu heeft. Achtereenvolgens gaan we in op amateurkunst, de cultuurscout, cultuureducatie, jongerencultuur, podiumkunsten, beeldende kunst, kunst en cultuur in de openbare ruimte, de bibliotheek, festivals, evenementen en volksfeesten en cultureel erfgoed. Tot slot is er enige aandacht voor promotie.

3.1.1 Amateurkunst

Sinds jaar en dag speelt de amateurkunst een belangrijke rol binnen Hoogvliet. Er zijn diverse disciplines te onderscheiden, zoals koren, zang, muziek, dans, ballet, tekenen, schilderen en beeldhouwen, maar ook ambachten en cultureel erfgoed. Veel van de onderstaande initiatieven zijn halverwege 2006 door de cultuurscout genoemd op de Culturele Kaart van Hoogvliet.¹ Opvallend is vooral het grote aantal koren. Uit de enquête onder de bevolking van Hoogvliet blijkt dat 6% van de respondenten zingt in georganiseerd verband en dat 3% een muziekinstrument bespeelt.

3.1.2 Cultuurscout

Sinds maart 2005 heeft Hoogvliet een cultuurscout. Zij wordt via de stichting Nieuwe Rotterdamse Cultuur (NRC) ingehuurd door de deelgemeente en mede gefinancierd door de dienst Kunst en Cultuur. De cultuurscout stimuleert (vanuit sociaal artistiek oogpunt) kunst en cultuur in de buurten van Hoogvliet. Als aanjager, bemiddelaar en adviseur biedt zij ondersteuning bij het realiseren van kunst- en cultuurprojecten binnen een breed netwerk in de kunst- en welzijnssector. NRC beschikt over een klein subsidiebudget om projecten te ondersteunen die in de deelgemeente plaatsvinden. De formele taken van de cultuurscout zijn: opsporen, bemiddelen en informeren, advies en ondersteuning, financiële bijdrage, kunstborrels, culturele kaarten en de website van NRC.

Voorbeelden van concrete kunst- en cultuurprojecten in Hoogvliet waar zij een bijdrage aan levert zijn de Culturele Kaart, de Kunst- en Atelierroute,

Noot 1 Zie: <http://www.hoogvliet.nl/Rotterdam/Openbaar/Deelgemeenten/Hoogvliet/pdf/Hoogvliet%20plattegrond.pdf>. De amateurkunstverenigingen worden genoemd in bijlage 4.

Kunstkop, het Project Dagboek van de Wijk, de Imagocampagne voor Hoogvliet en de totstandkoming van een Mozaïekkunstwerk, dat geplaatst is bij de entree van Hoogvliet.

In 2005 begon de cultuurscout met de voorbereidingen voor de eerste Culturele Kaart van Hoogvliet. In 2006 kwamen twee stedelijke partijen naar Hoogvliet, allereerst kinderkunsthal Villa Zebra met het project: 'Wereldtalent Uit Hoogvliet' en COS Rijnmond met 'Verborgene Schoonheid'. In dit jaar werd op advies van de cultuurscout ook begonnen met het Mozaïek-project in het kader van de Imagocampagne. Dit resulteerde in 2007 tot een kunstwerk naar ontwerp van Arno Coenen, gemaakt door 300 Hoogvlieters. In 2007 vond ook de eerste editie van de Kunst- en Atelierroute van Hoogvliet plaats. Hiervan is met medewerking van de deelgemeente na afloop een verslag in boekvorm gemaakt. In het najaar werd een prijsvraag gehouden onder de creatievelingen uit Hoogvliet: wie het mooiste ontwerp voor een nieuwjaarskaart van de deelgemeente kon maken. Eind van dat jaar werden jongeren gemotiveerd deel te nemen aan het project 'Achter de Schermen'. In 2008 organiseerde het Hiphophuis workshops en een battle in Hoogvliet. Daarnaast kwam dit jaar het project van het Rotterdams Historisch Museum: 'Dagboek van de Wijk' naar Hoogvliet, en werd de Stichting Kunstkring Hoogvliet opgericht. Vanuit die stichting en met medewerking van de cultuurscout vond de tweede Kunst- en Atelierroute plaats. Tevens bemiddelde zij tussen de deelgemeente en de Internationale Beeldencollectie Rotterdam ten behoeve van een onthullingsevenement voor de gerestaureerde Miereneter van kunstenaar Alexander Calder. Tot slot werd in 2008 de Culturele Kaart bijgewerkt.

3.1.3 Cultuureducatie en jongerencultuur

Basisonderwijs en Brede School:

Hoogvliet telt 13 basisscholen, verdeeld over verschillende woonwijken. In totaal gaat het om 3.131 leerlingen in het schooljaar 2007 / 2008.²

Verschillende organisaties hebben een aanbod voor bredeschool activiteiten (BSO, TSO, BSA) ontwikkeld. Zo heeft Kinderwerk Hoogvliet bijvoorbeeld samen met Charlois 'Welzijn' onder de naam KIDARI een gezamenlijk aanbod ontwikkeld. Het project 'kunst in mijn buurt' is daar een voorbeeld van. Binnen dit project worden kinderen uit groep 6 tot en met 8 aan het denken gezet over de eigen buurt. Verder is er een muziekaanbod, onder meer verzorgd door muziekschool SHMO en Elly Bezemer (muziektheater). Ook is BiK actief met beeldend kunstenaars in de klas; en de bibliotheek organiseert workshops en voorleesactiviteiten. Overig aanbod bestaat uit Kidskunst, kunstmedia en danslessen.

Het voortgezet onderwijs

Hoogvliet sinds 2007 / 2008 3 scholen in het voortgezet onderwijs. In totaal gaat het om 971 leerlingen in het schooljaar 2007 / 2008.³

Noot 2 Een meerjarig overzicht van de scholen en leerlingaantallen is terug te vinden in bijlage 5.
Noot 3 Idem.

Het *Einstein Lyceum* is aangesloten bij de Montessori Vereniging voor voortgezet onderwijs. De school neemt deel aan het Cultuurtraject van SKVR dat is ontwikkeld om leerlingen in de eerste drie leerjaren systematisch in aanraking te laten komen met kunst en cultuur. Dit aanbod is voornamelijk gesitueerd in Rotterdam en nauwelijks in Hoogvliet. Wel exposeren de eindexamenleerlingen hun werk in het Informatiecentrum Hoogvliet, een activiteit die werd geopend door de portefeuillehouder Cultuur. Daarnaast is Jeugdtheater Hofplein gevestigd in het Einstein Lyceum. Tevens ondernemen de leerlingen verscheidene CKV-activiteiten in Hoogvliet. Er bestaan op het gebied van kunst en cultuur geen structurele samenwerkingsverbanden met het Penta College.

Het *Penta College* verzorgt VMBO-onderwijs op meerdere locaties in en rondom Hoogvliet. De culturele voorkeur van de leerlingen gaat volgens de CKV-docent voornamelijk uit naar hiphop, R&B en streetdance en niet naar museumbezoek. Jaarlijks vindt op het Penta College een culturele week plaats. Daarnaast biedt het SKVR voor de eerste twee leerjaren een cultureel aanbod, bestaande uit de projecten 'Werelddans' en 'Moviemakers', 'Pick a Painting/kunsthall', 'Young Stage' en 'Multi-culti film'.

Een selectie van lopende projecten op het gebied van cultuureducatie en jongerencultuur:

- *Briljantjes*: een initiatief van de Deelgemeente Hoogvliet sinds 2004 met als doel om jaarlijks talentvolle jongeren een steuntje in de rug te geven, met behulp van een persoonsgebonden budget en de begeleiding van een sociaal mentor. De Briljantjes worden ook wel gekenmerkt als de jongerenambassadeurs voor Hoogvliet. Jaarlijks zijn er gemiddeld 6 activiteiten waar zij aan deelnemen. Kunstkop is er daar een van. Er worden optredens op het gebied van dans, rap en zang verzorgd.
- Activiteiten van SWH in clubhuizen de Kom en de Rotonde. Hier bestaat tevens de mogelijkheid om te oefenen. Verder is in de kelder van buurthuis de Kom onlangs een *professionele geluidsstudio* gerealiseerd.
- *Music Matters* van de SKVR heeft vanaf maart 2008 een eigen Music Matters Community Choir, Hoogvliegers, opgericht. In dit koor zingen 15 kinderen tussen de 8 en 12. Zij oefenen wekelijks in LCC de Zevensprong.

3.1.4 Podiumkunsten

Hoogvliet beschikt over diverse podia en accommodaties. In het nabij Hoogvliet gelegen Spijkenisse is Theater De Stoep gevestigd. Dit theater biedt een breed programma met theater, cabaret, dans en muziek. Inwoners van Hoogvliet maken ook gebruik van het Filmtheater Arcaplex in Spijkenisse, dat zes bioscoopzalen heeft.

In het navolgende beschrijven we het profiel, het type activiteiten en de programmering van de accommodaties in Hoogvliet zelf.

LCC De Zevensprong

Sinds september 2006 beschikt Hoogvliet over een Lokaal Cultuur Centrum (LCC) aan de Mosoelstraat. De SWH biedt hier als beheerder en exploitant een podium voor Hoogvliet en voor Rotterdamse culturele organisaties. De doelstelling van het LCC is de eigen Hoogvlietse culturele identiteit te ver-

sterken door het concentreren en zicht- en hoorbaar maken van de lokale culturele en kunstzinnige kwaliteiten; en het positioneren van uitingen, presentaties en voorstellingen van kunst en cultuur.

De zaal (72 zitplaatsen) beschikt over professioneel licht en geluid, een tribune en airconditioning. Er werken vier sociaal-cultureel werkers.

Het LCC biedt een podium voor gevestigde 'traditionele' muziek- en dansgroepen en koren; een debutantenpodium voor jongerencultuur; een ontmoetingsplaats voor Hoogvlietse oud- en nieuwkomers; een presentatie van en forum voor scholen en stedelijke gezelschappen; expositiemogelijkheden; en ruimten voor openbare repetities.

De programmering in het LCC is gevarieerd met diverse uitingen op het gebied van muziek, poëzie, cabaret, stand-up comedie, dans, theater, beeldende kunst en film. Het gaat dan concreet om (bas)gitaarles, workshops hoofddoekbinden, mozaïeken, een fotoclub, Latijns-Amerikaanse drumles, cursussen teken- en schilderen, en een kookgroep. Daarnaast is er de mogelijkheid om een ruimte te huren. Vaste huurders zijn onder andere D.E.S, gospelgroep 'Close to him' en muziekgroep Jilles van Hulst.

Het LCC heeft een programmacommissie bestaande uit enkele Hoogvlietse personen. Per 1 januari 2007 is hier door subsidie van de deelgemeente een programmeur van S&R aan toegevoegd voor 4 uur in de week.

In 2008 is een jongerenprogrammaraad geïnstalleerd. Deze raad heeft tot doel hun oor te luister te leggen bij hun achterban en zodoende het programma van het LCC hier meer op te laten aansluiten. Het idee is dat jongeren zodoende het LCC in de toekomst beter weten te vinden.

In 2004 heeft de deelgemeente het voornemen geuit om het LCC op termijn over te laten gaan naar het nog te realiseren cultuurhuis aan het Rijkkeplein.

Partycentrum de Flamingo

De Flamingo aan de Lengweg wordt uitgebaat door stichting Oda. Deze stichting is opgericht in 1965 met als doel om verenigingen, instellingen en particulieren onderdak te bieden en om activiteiten te organiseren in de sociale, culturele en recreatieve sfeer in de ruimste zin van het woord. De stichting kent uitsluitend inzet van vrijwilligers en ontvangt geen subsidie.

De huidige accommodatie aan de Lengweg bestaat uit twee zalen, waar (dans-)verenigingen oefenen en optreden. De Flamingo biedt ruimte voor 220 bezoekers (zitplaatsen) verdeeld over twee zalen. Jaarlijks trekt de Flamingo gemiddeld 35.000 bezoekers. Inmiddels maken 29 verenigingen/instellingen gebruik van de faciliteiten van de Flamingo.

Het gaat onder meer om de Jongerensociëteit Wings, Ontspanningsvereniging De Poldergans, Day of dance, Bluesklup Hoogvliet, Smartlappenkoor Tranen met tuiten, Stichting Digitaal Hoogvliet, Salsadansclub Mambo Rico, de zangkoren Polyfonia en That's It en de Flashing Dance Rebels.

Stichting Oda is betrokken bij allerlei evenementen, zoals bevrijdingsconcerten te Hoogvliet, een fototentoonstelling over Oud-Hoogvliet, openluchtconcerten op de Ruigeplaatbos en ook Koninginnedagactiviteiten.

Volgens de uitbater maken circa 700 verschillende Hoogvlieters gebruik van de accommodatie.

Bijzonder aan De Flamingo is dat deze een sociaal culturele programmering heeft die je in andere deelgemeenten alleen aantreft in gesubsidieerde wijkaccommodaties.

Villa de Heerlijkheid

De Heerlijkheid, gelegen aan de noordwest rand van Hoogvliet, is tot stand gekomen dankzij de inzet van Vestia, WiMBY!, de deelgemeente Hoogvliet, en een groep Hoogvlietse participanten. De Heerlijkheid laat zich het best beschrijven als een vrijetijds- en recreatiepark. Belangrijke onderdelen in het park zijn onder meer een natuurspeelplaats en een Arboretum, waar men wandelingen kan maken langs een bijzondere verzameling bomen. In het park staan zogenaamde Hobbyhutten. Dit is het onderkomen van de Modelboten vereniging Hoogvliet. Het ontwerp is afkomstig van het Londense architectenbureau FAT, in samenwerking met de dS+V Rotterdam.

Villa Heerlijkheid, het centraal in het park gelegen gebouw, is door Vestia bedoeld als laagdrempelige evenementenhal, gericht op verschillende culturen. Het bestaat uit 5 hoofdonderdelen: feestzaal voor ca. 400 personen (met basis, lichte wanden en een 7 meter hoog plafond), lunchroom, 2 zalen op de eerste verdieping en een kantoorruimte.

Sinds juni 2006 heeft de Villa de eerste huurder: Stichting Villa de Heerlijkheid tekende een huurovereenkomst met woningcorporatie Vestia. De stichting heeft het grootste deel van de villa in gebruik. Park de Heerlijkheid is een goed geoutilleerd festivalterrein, met een maximum capaciteit van 5.000 bezoekers. In juli 2007 is het park opgeleverd door middel van een drie-daags festival.

Dunya on Tour en Woodstock aan de Maas werden in 2008 georganiseerd. Verder vonden in de Villa een besnijdenisfeest en diverse dans- en disco-avonden voor jongeren plaats. Het terrein is nog onvoldoende toegankelijk (parkeren, bewegwijzering, openbaar vervoer) en onvoldoende bekend bij de inwoners van Hoogvliet.

Tabel 3.1 Overzicht van accommodaties in Hoogvliet⁴

Accommodatie	Type programmering	Capaciteit	Doelgroepen
LCC de Zevensprong	Muziek, poëzie, cabaret, stand-up, dans, theater, beeldende kunst en film	4 ruimten, waarvan zaal met podium en 72 zitplaatsen	Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen
Partycentrum de Flamingo	Muziek, theater en dans waarbij inmiddels 29 verenigingen/instellingen gebruik maken van de aanwezige faciliteiten	2 zalen 40/80 personen en 80-200 zitplaatsen	Verenigingen, instellingen en particulieren met interesse voor activiteiten in de sociale, culturele en recreatieve sfeer in de ruimste zin van het woord
Villa de Heerlijkheid	Festivals, muziek, dans en film (nog in ontwikkeling)	festival terrein: 5.000 grote zaal: 400 personen 2 kleine zalen: 50 personen	Alle culturen, jong en oud.
Diverse gymzalen	Majorettes, twirl, dans	Verschillend	Jongeren, volwassenen en ouderen

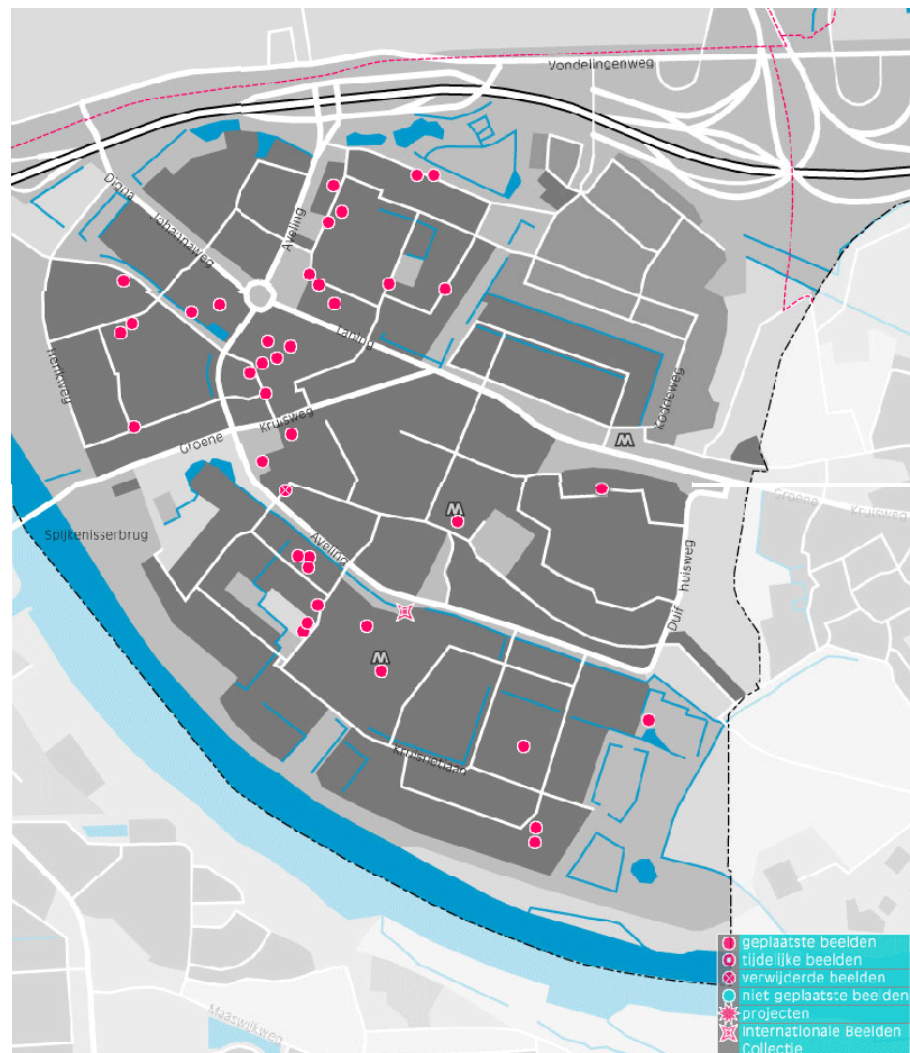
Er zijn zo'n drie zelforganisatie 'buurthuizen', waar nu en dan iets plaatsvindt, die ook uitwijken naar 'de Kom' en 'de Doorstroom' (SWH).

Noot 4 Bron: documentatie en interviews met LCC, De Flamingo en De Heerlijkheid.

3.1.5 Beeldende kunst / kunst en cultuur in de openbare ruimte

Beeldende kunst in de openbare ruimte

In Hoogvliet staan relatief veel kunstwerken in de openbare ruimte. Verspreid over de deelgemeente zijn beelden van steen, brons, staal of andere materialen te vinden. Sommigen staan er al vele jaren, andere zijn van recentere datum. In het begin van de jaren zestig, toen Hoogvliet uit niet veel meer dan het huidige Hoogvliet Noord bestond, stelde de gemeenteraad veel middelen beschikbaar voor kunst in openbare ruimte. De achterliggende gedachte was dat zo de bevolking in contact kon worden gebracht met beeldende kunst. Een bekend voorbeeld is het bronsplastiek 'De Miereneter' van Alexander Calder, dat in 1964 werd geplaatst. Van alle beelden is in 1999 een boekje samengesteld: de beeldenroute in de openbare ruimte. Het Centrum Beeldende Kunst (CBK) heeft een belangrijke rol gespeeld bij de realisatie van de kunstwerken, als stimulator en subsidiënt. De onderstaande afbeelding van het CBK laat de spreiding van de kunstwerken zien.

Woningcorporatie Woonbron

Kunst en cultuur staan bij Woonbron duidelijk op de agenda. De woningcorporatie beschikt onder meer over een 'regisseur kunst', Marcellus Hoornweg. Deze persoon, ook wel de 'Rembrandt' van Hoogvliet genaamd, is bekend van muurschilderijen Sport, Theeblik, De Stek, Vlinderflat en Hommelflat. Deze projecten worden gefinancierd door Woonbron met het oog op het bevorderen van de leefbaarheid in de Hoogvlietse wijken. Woonbron heeft woon/werkruimte ter beschikking gesteld aan twee professionals.

Woningcorporatie Vestia

Vestia investeert in verschillende aan kunst en cultuur gerelateerde projecten waarbij bewoners worden betrokken de leefbaarheid van de wijken te vergroten. Villa de Heerlijkheid is hier een voorbeeld van, maar ook op die manieren voegt de corporatie een cultureel element toe aan bestaande projecten. 'Pimp je portiek' is een voorbeeldproject gefinancierd door de deelgemeente en woningcorporaties waarbij kunst en cultuur vorm krijgen door middel 'community-art'. Op deze manier kunnen onverwachte contacten tot stand worden gebracht.

WiMBY!

In 2001 is de Stichting Internationale Bouwtentoonstelling Rotterdam-Hoogvliet in het leven geroepen, een onafhankelijke organisatie bestaand uit Felix Rottenberg en Crimson Architectural Historians. Onder de naam WiMBY! (Welcome into My Backyard!) kregen zij de taak om door middel van vrije Research & Development de grootschalige herstructurering van het naoorlogse Hoogvliet op een hoger peil te brengen en haar internationaal bekendheid te geven. Tussen 2001 en 2007 ondernam WiMBY! gevarieerde projecten, van experimentele gebouwen, kleinschalige projecten tot samenwerkingsverbanden op het gebied van architectuur, stedenbouw, onderwijs, beeldende kunst en sociaal culturele projecten.

Beeldend kunstenaars en ateliers

Hoogvliet telt naast amateurkunstenaars ook diverse professionele kunstenaars, zoals Maurice den Boer, Anthon Hoornweg, Bob Kemper, Chris de Goeij en Frans Udo. Zij hebben allen een atelier in Hoogvliet. Zo werkt Maurice den Boer bijvoorbeeld aan de Jan de Raadtkade waar hij figuratieve bronzen beelden vervaardigd. Aldaar verzorgt hij ongeveer 6 workshops brons gieten per jaar. Met scholen in Hoogvliet hebben deze kunstenaars geen contacten.

In 2007 werd voor de eerste keer de Kunst- & Atelierroute georganiseerd. Hiervoor exposeerden circa 30 mensen hun werk. Van de Kunst- & Atelierroute is onlangs een boekje uitgegeven.

Stichting Gietcollectief sCULpTUUR

Voor het gezamenlijk gieten van beelden in brons en andere materialen is er in Rotterdam en de regio sinds 1963 een kunstenaarscollectief. Sinds 2001 draait het collectief onder de naam Stichting gietcollectief sCULpTUUR aan de Baarshof in de wijk Meeuwenplaat. Professioneel beeldend kunstenaars kunnen hier terecht voor het gieten van hun bronzen beelden volgens de 'cire perdue' methode.

3.1.6 Bibliotheek Hoogvliet

Hoogvliet telt één bibliotheekvestiging, gevestigd aan de Middenbaan-Noord. Deze wordt gefinancierd door de stad Rotterdam. De vestiging is 23 uur per week geopend verspreid over zes dagen. Er werken dertien mensen.

Tabel 3.2 Uitleeningen en bezoekers⁵

Vestiging	Bezoekers	Uitleeningen	Verhouding uitleeningen en bezoekers ⁶	Openingsuren en 2008	verhouding openingstijden en uitleen
Centrale	1.132.740	881.831	0.78	57	15.471
Hoogvliet	92.024	162.967	1.77	23	7.086
Ommoord	116.323	227.841	1.96	28	8.137
Alexanderpolder	108.108	178.828	1.65	24	7.451
IJsselmonde	101.432	166.071	1.64	24	6.920
Delfshaven	90.157	99.207	1.10	24	4.134
Hillegersberg	89.908	100.795	1.12	21	4.800
Bloemhof	85.268	112.015	1.31	20	5.601
Blijdorp	39.419	67.972	1.72	20	3.399
Beverwaard	37.346	57.181	1.53	17	3.364
Vreewijk	24.025	41.722	1.74	14	2.980

Informatie uit het vestigingsbeleid van de bibliotheek Rotterdam geeft aan dat het gebruik van de bibliotheek in Hoogvliet hoog is. Afgezet tegen het aantal openingsuren telt Hoogvliet in vergelijking met andere vestigingen veel uitleeningen (7.086). In vestigingen als Delfshaven, Hillegersberg, Blijdorp, Beverwaard en Vreewijk ligt dit getal ruim onder de 5.000.

De vestiging heeft geen verblijfsmogelijkheid. Deze is klein, verkeert in slechte bouwkundige staat en de inrichting is verouderd. Het onderhoud wordt uitgesteld in verband met plannen voor nieuwbouw. Wekelijks staat de Bibliobus bij winkelcentrum de Fuik in Zalmplaat. Volgens de vestigingsmanager weten kinderen tot 12 jaar en ouderen de Wijkbibliotheek goed te vinden. Jongeren, volwassenen en ook allochtonen zijn lastiger door de bibliotheek te bereiken. De bibliotheek heeft een aanbod voor onderwijsinstellingen dat bestaat uit leesbevordering, media-educatie en advisering. Dit wordt op verschillende onderwijsinstellingen in Hoogvliet aangeboden. Een van de onderdelen is het groepsgewijs ruilen voor kinderen in het basisonderwijs. Op centraal niveau ontwikkelt de bibliotheek voor de voorscholen en brede scholen een aanbod op maat. Er is in Hoogvliet samenwerking met de basisscholen en peuterspeelzalen. Sinds 2006 vinden activiteiten plaats voor kinderen, zoals tijdens de Kinderboekenweek, maar ook wordt er voorgelezen op woensdagmiddag. De mogelijkheid bestaat om (foto)tentoonstellingen en presentaties te houden. In het verleden is samengewerkt met het Historisch Genootschap Hoogvliet, en ook enkele kunstenaars hebben hun werk er geëxposeerd. Voordrachten en workshops vinden voornamelijk plaats in LCC de Zeven-sprong, al kan dit in beperkte mate ook plaatsvinden in wijkbibliotheek.

Noot 3 Bron: Vestigingsbeleid Bibliotheek Rotterdam, oktober 2008.

Noot 4 Onder 1 = meer verblijfsbibliotheek, Boven 1,6 = meer uitleenbibliotheek

De bibliotheek zal naar verwachting in het Cultuurhuis gevestigd worden.

3.1.7 Festivals, evenementen en eenmalige activiteiten

Hoogvliet kent festivals, evenementen en eenmalige activiteiten, zoals Kunstkop, het Midzomernachtfeest, festival de Heerlijkheid, Het Vlaggenfeest en ook Woodstock aan de Maas. In mei 2008 vond een pilot van Dunya on Tour plaats bij De Heerlijkheid in Hoogvliet. Het gaat om uiteenlopende festivals met een eigen publiek en programmering. Met deze festivals, evenementen en eenmalige activiteiten worden veel mensen bereikt.

Kunstkop

Kunstkop is het jaarlijks terugkerende evenement waarmee het culturele seizoen van Hoogvliet wordt geopend. Al sinds halverwege de jaren tachtig vindt dit festival plaats. Het karakter van het festival is sinds het ontstaan aanzienlijk veranderd. In de beginperiode werd bijvoorbeeld de verkiezing van 'Hoogvlieter van het jaar' gekoppeld aan het Kunstkopfestival en presenteerden maatschappelijke instellingen, zoals peuterspeelzalen maar ook sportverenigingen, hun aanbod aan de inwoners van Hoogvliet. Sinds 2006 is de nadruk meer komen te liggen op activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. Tot 2005 was de organisatie in handen van Stichting Welzijn Hoogvliet. Daarna heeft de deelgemeente de organisatie naar zich toe getrokken. De praktische organisatie wordt grotendeels uitbesteed aan een organisatiebureau.

Het Kunstkopfestival 2006 is gecombineerd met de opening van LCC De Zevensprong. In 2007 is de Kunst- en Atelierroute gekoppeld aan het festival. Nu de Villa de Heerlijkheid in 2008 is opgeleverd wordt ook deze locatie betrokken bij de programmering van Kunstkop. Hier zijn de jongerenactiviteiten georganiseerd. De organisatie wil laten zien wat er in Hoogvliet aan aanbod is op kunst- en cultuurgebied. Voor en door Hoogvlieters, gecombineerd met acts vanuit de stad.

De programmering komt mede tot stand dankzij een subsidie van € 8.000,- van de Dienst Kunst en Cultuur. In 2008 zijn in dat kader Villa Zebra, circus Rotjeknor en het Historisch Museum naar Hoogvliet gekomen.

De deelgemeente subsidieert Kunstkop in 2008 met het bedrag van € 22.876,-, dit wordt aangevuld met een bedrag van € 5.500,- van sponsors, zoals Shell en de woningcorporaties.

Het Midzomerfeest

Stichting Vrienden van Hoogvliet organiseert jaarlijks het Midzomerfeest. Voorheen op het Rijkeplein, tegenwoordig op het festivalterrein de Heerlijkheid. Er nemen lokale verenigingen aan deel, zoals D.E.S., maar ook 'marching bands' van buiten Hoogvliet.

Vlaggenfeest (Dia Bandera)

Het vlaggenfeest is een jaarlijks cultureel feest, waar plaats is voor ontmoeting en uitwisseling tussen bewoners. Maar het feest is vooral een plaats voor plezier, veel muziek en dans. Er worden verschillende hapjes en maaltijden verkocht.

3.1.8 Cultureel erfgoed

Het Historisch Genootschap Hoogvliet (HGH) bestaat sinds 1998. Het bezoekers / documentatiecentrum van HGH is gevestigd in een voormalig kleuterklaslokaal in de wijk Zalmplaat. Jaarlijks organiseert men daar een aantal (foto)tentoonstellingen rond een thema. De stichting heeft een bescheiden collectie realia in vitrines, een uitgebreide collectie archief – en beeldmateriaal en een bescheiden bibliotheek.

Er worden nieuwe activiteiten ontwikkeld, zoals de website www.historischhoogvliet.nl, tentoonstellingen, lezingen, presentaties, lesbrieven voor scholen en een cursus genealogie. De ruimte van het HGH is regelmatig een ontmoetingsplek, vooral voor oudere en voormalig inwoners van Hoogvliet, waar men verhalen en beelden uit het verleden met elkaar deelt.

Het Historisch Museum Rotterdam (HMR) heeft in 2008 het project Panorama Rotterdam uitgevoerd, onder meer in Hoogvliet. Dit project gaat over de eigentijdse geschiedenis van de stad. In Hoogvliet is samen met inwoners het erfgoed van de wijk opgespoord en onderzocht. Het panorama is een manier om een eerste indruk te geven van het verhaal van de wijk. Al deze verhalen leiden tot het verhaal en erfgoed over de historie van de stad. Het HMR verzorgt programma's voor het primair en voortgezet onderwijs en het beroeps- en volwassenen onderwijs.

3.1.9 Promotie

Uit de VTO 2007 blijkt dat de belangrijkste informatiebronnen voor activiteiten in Hoogvliet op het gebied van kunst en cultuur zijn: huis- aan huisbladen (De Botlek, Maasstad Weekbladen, De Delta, Weekblad Hoogvliet), televisie en via vrienden, kennissen en collega's.

Het aanbod van activiteiten wordt onder meer bekend gemaakt via de maandelijkse nieuwsbrief van de cultuurscout, de website van de deelgemeente Hoogvliet en via websites van LCC de Zevensprong en de overige actieve verenigingen en stichtingen. Ook is veel informatie te vinden op de digitale en papieren culturele kaart. Dit soort media heeft weinig bereik onder de inwoners van Hoogvliet.

Uit de interviews blijkt dat de scholen te weinig op de hoogte zijn van het cultureel aanbod in Hoogvliet.

3.2 Cultureel profiel inwoners Hoogvliet

De Rotterdamse deelgemeenten zijn door het COS (2008) vergeleken voor wat betreft cultuurdeelname van hun inwoners. In het rapport *Cultuurparticipatie van Rotterdammers*, 2007 is het volgende opgenomen:

'helemaal onderaan (de ranglijst van cultuurparticipatie red.) staat Hoogvliet, dat in elk genre van cultuurdeelname bij de laagste vijf hoort en geen enkele keer in de top vijf voorkomt. Dit geldt zowel voor het bezoek aan voorstellingen en festivals als feesten in eigen kring'.

Uit hetzelfde onderzoek van het COS uit 2008 blijkt dat opleidingsniveau en sociaal economische situatie de meest verklarende persoonskenmerken zijn

voor deelname aan culturele activiteiten. Wat verder meespeelt, is de bereikbaarheid: het voor de hand liggende verband dat hoe dichterbij iemand bij een bepaalde voorziening woont, des te groter de kans is dat die persoon een bezoeker van deze voorziening is.

Dit zijn belangrijke gegevens voor het cultuurbeleid in de deelgemeente

Leefstijlen in Hoogvliet

De dienst Stedenbouw en Volkshuisvesting heeft in 2008 onderzoek laten uitvoeren door bureau Smart Agent naar leefstijlen in Rotterdam. Dit is gedaan aan de hand van het BSR-model, een sociaal-psychologisch segmentatiemodel dat aan de hand van twee dimensies mensen typeert en classificeert. Op basis van vragenlijsten ontstaan vier kwadranten of 'belevingswerelden' van waaruit mensen denken en handelen. Gericht op jezelf versus gericht op de groep en introvert versus extrovert. Het resultaat van het onderzoek is een motivationele segmentatie.

Tabel 3.3 Overzicht van leefstijlen (in %)

	Groen	Geel	Rood	Blauw
Nederland	29	31	17	23
Regio	28	31	19	22
Rotterdam	26	29	27	18
Dlg Hoogvliet	39	35	14	13
Hoogvliet-Noord	39	35	15	11
Hoogvliet-Zuid	39	35	12	14
Albrandswaard	28	30	6	36
Spijkenisse	30	39	8	23
Pernis	24	51	7	19
Barendrecht	29	31	5	35

Inwoners van Hoogvliet scoren hoog in het groene en gele segment.

Groen betekent dat zij overwegend rustig, kalm en serieus van karakter zijn. Ze hechten belang aan hun privacy en leiden een rustig leven zonder al te veel franje. Het zijn loyale en harde werkers. Men heeft een hechte groep van familie en vrienden om zich heen waar men warme, intensieve contacten mee heeft. Geborgenheid en zekerheid zijn belangrijke waarden in het leven, maar ook 'ouderwetse' gezelligheid. Mede daarom houdt men niet zo van veranderingen.

Mensen in de '*gele wereld*' zijn spontaan en vrolijk van karakter. Gezelligheid is erg belangrijk en men heeft meestal een uitgebreide vrienden- en kennissenkring, ook in de directe woonomgeving. Mensen in de '*gele wereld*' zijn vooral groepsmensen. Zij zijn betrokken bij anderen, behulpzaam en geïnteresseerd. Evenwicht en harmonie zijn erg belangrijk in het leven.

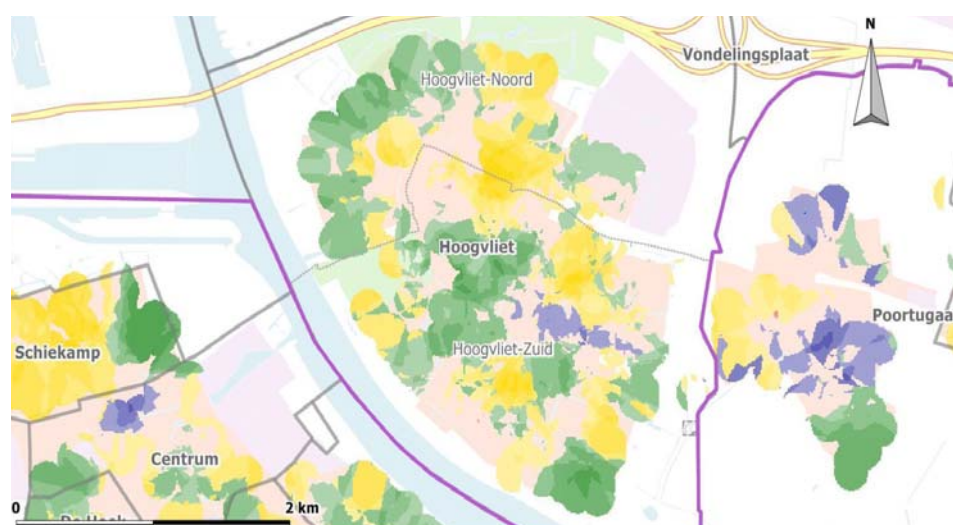
Rood staat voor mensen die een druk en actief leven leiden en avontuurlijk zijn ingesteld. Qua karakter zijn ze zelfbewust, een beetje eigenwijs, maar ruimdenkend. Ze gaan graag hun eigen gang en doen dingen vaak net wat anders dan anderen. Vrijheid en flexibiliteit zijn belangrijk, ook in het werk en ze zijn en blijven graag baas over hun eigen tijd. Deze groep is het meest 'cultuur-minded'.

Mensen in de '*blauwe wereld*' zijn over het algemeen vrij ambitieus en streven een succesvolle carrière na. Dit wordt bereikt door middel van een grote inzet, gebruikmakend van analytische capaciteiten, assertiviteit en intelligentie, maar ook door bedachtzaamheid en het maken van weloverwogen be-

slissingen. Mensen in de 'blauwe wereld' houden graag de touwtjes in eigen handen en hebben behoefte aan overzicht. Ook houdt men van luxe en mooie dingen: dat men succesvol is in de carrière mag best gezien worden.

Het onderzoek MOSAIC komt tot de typering dat er in Hoogvliet vooral 'doorzetters' wonen (39%) en 'modale medioren' (22%). Daarnaast is er de groep 'eenvoudige pensioengenieters' (12%) en die van de 'seniore cultuurliefhebbers' (14%). De groep doorzetters (25 – 35 jaar) kenmerkt zich door: weinig geld, multicultureel, focus op overleven, wijkgericht. Het zijn bezoekers van Pathé, het wijkgebouw, het Nieuwe Luxor, maar ook van Boijmans, Nighttown, de Kunsthal en het Maritiem Museum.

De groep modale medioren (35 – 60 jaar) is weinig ambitieus en wijkgericht. Ook zij zijn bezoekers van de hiervoor genoemde culturele voorzieningen, maar ook van De Doelen, de Rotterdamse Schouwburg, Lantaren / Venster en diverse andere voorzieningen.

Afbeelding: leefstijlen in Hoogvliet

Het cultureel profiel bestaat verder uit gegevens over cultuurbezoek, interesses en stimulansen voor deelname aan culturele activiteiten.⁷

Bezoek aan voorstellingen, festivals en feesten in eigen kring

Daar waar de gemiddelde Rotterdammer 11,8 maal per jaar een culturele activiteit bezoekt, is dit in Hoogvliet 7,6 keer. Ook het aandeel bezoekers aan (culturele) festivals ligt voor Hoogvliet aanzienlijk lager.

Zowel in Hoogvliet als in Rotterdam zijn het Wereldhavenfestival, Zomercarnaval en het Dunyafestival het meest bezocht. Hoogvlieters bezoeken relatief vaker het Metropolis Festival. Wellicht komt dit door de goede metroverbinding met Ahoy/Zuiderpark. 43% van alle Rotterdammers heeft in 2007

Noot 7 Tussen mei en juli 2008 heeft DSP-groep onderzoek laten uitvoeren door bureau Mediad onder 137 inwoners van Hoogvliet. Bij de analyse is gebruik gemaakt van onderzoeksgegevens (437 respondenten) van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) in het kader van het Vrije Tijds Onderzoek 2007. In bijlage 5 is een uitgebreid verslag van de enquête opgenomen.

wel eens een feest met live voorstellingen bezocht. Hoogvliet zit onder dit gemiddelde met 37%.

Tabel 3.4 Bezoek aan voorstellingen, festivals en feesten

	Hoogvliet	Rotterdam
Bezoek aan culturele voorstellingen (inclusief film)	76%	78%
Bezoek aan filmvoorstellingen	51%	61%
Frequentie van het bezoek aan culturele voorstellingen	7,6	11,8
Bezoek aan (culturele) festivals	52%	69%
Bezoek aan feesten met live optredens	37%	43%

Zelf kunstzinnig bezig zijn

Hoogvliet scoort ook onder het gemiddelde (37%) als het gaat om de beoefening van amateurkunst. 32% van de respondenten geeft aan zelf kunstzinnige activiteiten te beoefenen. Schilderen, grafisch werk en zingen zijn kunstzinnige activiteiten die het meest worden beoefend in de vrije tijd van de Hoogvlieters. Verder is dat een muziekinstrument bespelen, fotografie, film en video. Dit is vergelijkbaar met andere deelgemeenten.

Cultuurbezoek en cultuurdeelname in Hoogvliet

Relatief veel inwoners die cultureel actief zijn in Hoogvliet bezoeken in Hoogvliet de bibliotheek, culturele festivals, bezienswaardigheden en uitvoeringen van een koor. Buiten de deelgemeente brengt men een bezoek aan film, musicals, toneel, concerten, musea en cabaret.

Drempels en stimulansen voor cultuurdeelname

Inwoners van Hoogvliet noemen als redenen om zelf geen actief kunstzinnige activiteiten te beoefenen: het ontbreken van tijd, behoefte of zin. Verder vindt meer dan driekwart van de respondenten theater- en concertbezoek te duur. Tegelijkertijd is een veel kleiner aandeel ook niet geïnteresseerd. En 39% wil best (vaker) voorstellingen, concerten of een museum bezoeken, maar geeft aan zich 's avonds niet veilig op straat te voelen. Het gemiddelde percentage voor Rotterdam ligt op 28%.

Behoeften

De respondenten in Hoogvliet is gevraagd naar hun interesse in activiteiten in Hoogvliet. Bijna tweederde heeft interesse voor activiteiten in Hoogvliet. Niet-westerse respondenten (81%) zijn significant vaker geïnteresseerd in activiteiten in Hoogvliet dan westerse respondenten (57%). Ook voor leeftijd is een significant verschil zichtbaar: jongeren (84%) zijn significant vaker geïnteresseerd dan de groep van 65 jaar en ouder (40%). Een deel van de respondenten mist theater (22%) en musea (17%). Gewenste activiteiten of voorstellingen bij de komst van een cultuurhuis zijn toneel, cabaret, kindertheater en wereldmuziek. Een kleine meerderheid van de Hoogvlieters is tevreden over het aanbod van culturele activiteiten en de gebouwen in Hoogvliet. Er is echter wel verschil zichtbaar in de mening over het aanbod. In Hoogvliet Noord is men minder tevreden (23%) dan in Hoogvliet Zuid (41%).

Samengevat kan gesteld worden dat er veel inspanning nodig zal zijn om de cultuurdeelname van Hoogvlieters te vergroten. Het aantal inwoners dat 'cultuur-minded' is, is relatief beperkt. Wat mist is een aanbod van toneel,

cabaret, kindertheater en wereldmuziek.

Wij concluderen uit dat een cultuuraanbod dat dicht bij de belevingswereld van de inwoners ligt de meeste kans heeft om 'aan te slaan'. Denk bijvoorbeeld aan cultureel erfgoed, amateurkunst, cultuur in de wijken of specifiek aanbod dat aansluit bij bepaalde groepen in Hoogvliet (zoals de Antillianen). Verder is het belangrijk om aanbod ook fysiek nabij te hebben: reistijd is een belemmering voor deelname.

3.3 Relevant beleid

3.3.1 Hoogvliet

In 1995 is in Hoogvliet voor de laatste keer expliciet beleid geformuleerd op het gebied van kunst en cultuur. Subsidies zijn het voornaamste instrument waarmee de deelgemeente invloed uitoefent op de activiteiten die plaatsvinden in Hoogvliet. Er zijn subsidieregelingen voor amateurmuziekverenigingen en culturele manifestaties.

De belangrijkste activiteiten die de deelgemeente ondersteunt zijn het Kunstkopfestival, het LCC en de inzet van de cultuurscout. Daarnaast worden subsidies verstrekt voor amateurkunst, volksfeesten en herdenkingen. De gemeente heeft subsidieregelingen voor amateurmuziek en voor culturele manifestaties. In bijlage 3 bij deze nota treft u een overzicht aan van de regelingen en budgetten.

Culturele voorzieningen

De deelgemeente heeft ten aanzien van culturele voorzieningen en accommodaties een stevige rol. In een adviesnota van juli 2006⁸ wordt beschreven wat het profiel is van de culturele voorzieningen, zoals het LCC, Villa de Heerlijkheid en de Campus. Deze hebben een verschillende 'kleur' en bedienen onderscheiden doelgroepen. Hieronder volgt een opsomming uit de adviesnota.

- Het LCC biedt een podium voor Hoogvliet en voor grote Rotterdamse culturele organisaties. Het plan is om het LCC naar het stadshart te verhuizen wanneer het cultuurhuis klaar is.
- Villa de Heerlijkheid organiseert feesten en partijen en verhuurt de zaal. Rond De Heerlijkheid kan genoten worden van het park, de natuurspeelplaats en het arboretum. De Heerlijkheid is opgezet als een laagdrempelige voorziening waar feesten en partijen plaats kunnen vinden waar feestvierders zelf de catering mogen verzorgen. Ook zou dit de plek kunnen zijn in Hoogvliet waar festivals plaats kunnen vinden die qua ruimtegebruik, geluidsproductie of thema niet in het stadshart plaats kunnen vinden, en voor discoavonden en film.
- De toekomstige campus zal de zich ontwikkelende jeugd gaan bedienen. De culturele voorzieningen op de campus zijn faciliteiten op het gebied van muziek en dans en studio's voor digitale beeld- en geluidsbewerking. De Campus is een scholenlocatie waarbij de eventueel gekoppelde aula's gebruikt zullen worden voor schoolpresentaties en try-outs van voor-

Noot 8 Dagelijks bestuur deelgemeente Hoogvliet, Adviesnota besluiten voorzieningen kunst en cultuur, juli 2006.

- stellingen. Voorstellingen vinden idealiter plaats in het stadshart.
- Het stadshart zal een plek worden waar de Hoogvlieters uit alle wijken samenkomen, hoogtepunten vieren, elkaar ontmoeten en uitgaan.

Jeugd kansen zone

Via de Jeugd Kansen Zones (JKZ) richten de gemeente en deelgemeente zich op kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar. Doel is op deze manier een keten van begeleiding te creëren waarbij kinderen en jongeren centraal staan. Het uitgangspunt is dat de Brede Scholen binnen het Voortgezet Onderwijs een ondersteuningsprogramma bieden voor knooppunten in de ontwikkeling van jongeren, zinvolle vrijetijdsbestedingen en talentontwikkeling faciliteren. Via de deelgemeente zijn hier twee Buurtmakelaars Brede School voor actief.

3.3.2 Gemeente Rotterdam

Stedelijk Collegeprogramma 2006 – 2010

Het college van B&W van de gemeente Rotterdam streeft er naar om optimale voorwaarden te creëren voor de productie van kunst en cultuur en voor de toegankelijkheid ervan voor álle Rotterdammers. Dat vereist een goede culturele infrastructuur met een grote diversiteit op stedelijk en wijkniveau.

Kunst en cultuur in de wijken

In het collegeprogramma 2006 - 2010 heeft het college als een van zijn speerpunten opgenomen 'het stimuleren van kunst en cultuur in de wijken om zo de participatiegraad van groepen met een sociaal-economische achterstand te verhogen'. Een andere doelstelling is dat in 2010 alle deelgemeenten beschikken over tenminste een LCC en één cultuurscout. Aan deze doelstelling is in Hoogvliet inmiddels voldaan.

Samengevat zijn de speerpunten uit het Collegeprogramma 2006 - 2010:

- kunst en cultuur in de wijken (lokale cultuurcentra en cultuurscouts)
- cultuureducatie (kunsteducatie en erfgoededucatie)
- jongerencultuur (m.n. aandacht voor Urban Culture)
- aantrekkelijkheid van Rotterdam als cultuurstad (metropool karakter)
- erfgoed (extra impuls aan het erfgoedbeleid)

Actieprogramma Meer Rotterdammers doen mee(r) aan cultuur

Het actieprogramma 'Meer Rotterdammers doen mee(r) aan cultuur' is het vervolg op 8 jaar specifieke aandacht voor cultuurparticipatie op deelgemeente- en wijkniveau.

Het programma heeft tot doel dat in 2012 aantoonbaar meer Rotterdammers deelnemen aan culturele activiteiten, via scholen of daarbuiten, dan in 2008. Binnen het programma zijn vier programmalijnen te onderkennen, die zijn beschreven in een uitgangspuntenbrief.

- 1 Cultuureducatie in de breedste zin van het woord
- 2 Vrijetijdskunst
- 3 Volkscultuur (waar onder Erfgoed)
- 4 Vrijwilligers in de culturele sector

Het programma bestaat voornamelijk uit succesvolle programmaonderdelen uit de voorgaande actieprogramma's. Nieuwe programmaonderdelen zullen bijdragen aan verankering van het reeds bestaande.

Er blijft ruimte voor nieuwe, incidentele projecten (vrij besteedbaar budget) die voldoen aan de criteria:

- draagt bij aan versterking van cultuurparticipatie/-educatie
- heeft een aantoonbare relatie met wat in een gebied wordt uitgevoerd ten behoeve van de bevolking
- bevat een actief participatie-element

Niet alleen de in het verleden omschreven doelgroepen (jongeren, allochtonen en wijkbewoners die geen gebruik maken van culturele voorzieningen) moeten meer worden betrokken bij cultuur, maar in principe al die bevolkingsgroepen die nu niet of nauwelijks deelnemen aan culturele activiteiten. Het programma Cultuurbereik geeft dan ook een grote diversiteit aan programmaonderdelen te zien, opdat elke Rotterdammer direct of indirect uitgenodigd, uitgedaagd en in de gelegenheid gesteld wordt mee te doen aan kunst en cultuur.

In de meerjarenbegroting van het actieprogramma 'Meer Rotterdammers doen mee(r) aan cultuur' is tot en met 2012 budget vrijgemaakt voor:

- vrijetijdskunst (€ 150.000 – € 175.000 per jaar) waaronder het vergroten van de cultuurdeelname, netwerken en samenwerken en virtuele participatie
- culturele organisaties en vrijwilligers (€ 75.000 per jaar)
- incidentele activiteiten via een flexibel budget (€ 320.000 per jaar)

Hier kan de deelgemeente Hoogvliet ook aanspraak op maken.

4 Conclusies: sterke en zwakke kanten

Uit het documentatiemateriaal, de interviews, de enquête en het Vrije Tijd Onderzoek (VTO 2007) destilleren wij sterke en zwakke kanten van de culturele infrastructuur in Hoogvliet. Deze vormen een goede basis om uitgangspunten te formuleren voor en prioriteiten te kiezen in het cultuurbeleid. Deze prioriteiten zijn besproken en uitgewerkt in het cultuurdebat dat in september 2008 in Hoogvliet plaatsvond en in een workshop over cultureel erfgoed in maart 2009.

4.1 Sterke kanten

- Hoogvliet kent een actief verenigingsleven met veel zang en dans (dat blijkt onder meer uit druk bezette Flamingo, LCC de Zevensprong, Jazzdansstudio Marleen en dansactiviteiten in andere accommodaties, zoals de gymzalen).
- De bibliotheek in Hoogvliet wordt vergeleken met andere deelgemeenten goed bezocht en heeft een hoog aantal uitleningen.
- Er is een enthousiaste groep bij het Historisch Genootschap Hoogvliet die zich bezighoudt met cultureel erfgoed.
- De deelgemeente heeft in vergelijking met andere deelgemeenten veel accommodaties waar culturele activiteiten plaatsvinden. De Flamingo biedt zonder subsidie onderdak aan culturele verenigingen en initiatieven, waar deze in andere deelgemeenten een plek hebben in gesubsidiëerde wijkaccommodaties.
- Hoogvliet beschikt over de Heerlijkheid en het daarbij liggende festivalterrein. De invulling van het podium De Heerlijkheid heeft nog geen gestalte gekregen. Het festivalterrein is in potentie een goede locatie voor festivals, die mogelijkheid kan veel beter worden benut.
- Er worden relatief veel evenementen, festivals en eenmalige activiteiten georganiseerd vergeleken met andere deelgemeenten. Kunstkop, het Midzomerfeest en Dunya on Tour zijn bijzondere evenementen. Dit tref je in andere deelgemeenten niet op een dergelijke schaal aan.
- Er zijn binnen de deelgemeente twee woningbouwcorporaties (Woonbron en Vestia) actief op het gebied van kunst en cultuur. Deze beschouwen kunst en cultuur als een goed middel om participatie van bewoners te bevorderen.
- Er zijn diverse projecten gericht op jongeren. De nota Jeugd van de deelgemeente geeft het kader om hierin keuzen te maken.
- Er is een ruim cultuureducatief aanbod in het basisonderwijs / de brede school.

4.2 Zwakke kanten

- De cultuurdeelname in Hoogvliet is de laagste van alle Rotterdamse deelgemeenten (VTO, 2007). Dit geldt voor bezoek aan voorstellingen, festivals als activiteiten in eigen kring, maar ook voor de kunstbeoefening

in de vrije tijd. Alhoewel er veel initiatieven zijn scoort Hoogvliet hier gemiddeld ook laag.

- Het leefstijlen onderzoek en de interviews voor deze cultuurnota wijzen uit dat een relatief klein aantal Hoogvlieters naar de stad gaat om culturele voorzieningen te bezoeken, men is in dit opzicht vooral gericht op de eigen wijk.
- In de interviews die wij voerden werd erop gewezen dat er weinig professioneel kader is voor kunst en cultuur in Hoogvliet. Terwijl er wel behoefte is aan professionele ondersteuning van initiatieven. Daartoe zou externe ondersteuning gezocht moeten worden.
- Voor scholen (in ieder geval voor het VO) is het onvoldoende helder wat er in Hoogvliet op het terrein van cultuur te doen is.
- Er is geen passend, kwalitatief goed aanbod in de podiumkunsten voor volwassenen, in het bijzonder toneel, cabaret, (kinder)theater en wereldmuziek. Uit de enquête blijkt dat hier behoefte aan is (en dit werd in het cultuurdebat bevestigd). Dit aanbod ontbreekt in Hoogvliet ook omdat er geen geschikte accommodatie voor is.
- Verschillende bevolkingsgroepen ondernemen activiteiten in eigen kring. Er zijn maar weinig activiteiten die voor meerdere publieksgroepen interessant zijn. Dit blijkt uit de interviews en de gesprekken in het cultuurdebat rond festivals, evenementen en eenmalige activiteiten. Dit sluit goed aan bij het leefstijlen onderzoek dat aangeeft dat inwoners van Hoogvliet veel belang hechten aan de eigen kring van familie en vrienden.
- Er is geen sturing op prioriteiten door de deelgemeente (vandaar deze nota).
- Het ontbreekt aan een stadshart met aantrekkelijke culturele activiteiten
- Het festivalterrein van De Heerlijkheid wordt onvoldoende benut. Het terrein is weinig toegankelijk (parkeren, openbaar vervoer, bewegwijzering) en nog onvoldoende bekend bij de inwoners van Hoogvliet.

In het volgende hoofdstuk formuleren wij eerst enkele uitgangspunten, gebruik makend van de sterke en zwakke punten die hier zijn genoemd. Daarna werken wij vijf prioriteiten uit.

5 Cultuurbeleid Hoogvliet 2009 – 2014

5.1 Uitgangspunten

De deelgemeente Hoogvliet heeft als ambitie om met kunst en cultuur de sociale samenhang te bevorderen door activiteiten te stimuleren waarmee bewoners met elkaar in contact komen, door een divers aanbod. Kunst en cultuur worden opgevat als bindmiddel tussen mensen.

Om dit doel te kunnen nastreven zal de deelgemeente rekening moeten houden met het gegeven dat de cultuurdeelname in Hoogvliet de laagste is van alle deelgemeenten. De interesse in kunst en cultuur bij de inwoners is beperkt, maar specifiek, zo blijkt uit het leefstijlen onderzoek. Men is vooral gesteld op culturele activiteiten die aansluiten bij de eigen leefwereld. Om die interesse te vergroten is het raadzaam te kiezen voor een herkenbaar en frequent aanbod 'dicht bij huis'. Hoogvliet moet daarbij zo optimaal mogelijk profiteren van de bestaande sociale en fysieke infrastructuur:

- een actief verenigingsleven en feesten 'in eigen kring', het LCC;
- populaire accommodaties als de Flamingo en de Openbare Bibliotheek;
- het festivalterrein De Heerlijkheid;
- de inzet van velen bij evenementen;
- het cultuureducatief aanbod in de scholen;
- volkscultuur/cultureel erfgoed.

De doelstelling om de samenhang tussen verschillende bevolkingsgroepen te vergroten past goed bij het organiseren van culturele activiteiten in wijken en buurten en bij de inzet en ambities van de corporaties en de cultuurscout op dit gebied. Het sluit ook aan bij het beleid van de gemeente Rotterdam om door kunst en cultuur in de wijken 'de participatiegraad van groepen met sociaal economische achterstand te verhogen'. Het is belangrijk om, waar mogelijk, mensen zelf actief worden gemaakt om culturele activiteiten te ondernemen. De kwaliteit daarvan kan worden versterkt door waar mogelijk professionele begeleiding in te schakelen, bijvoorbeeld vanuit stedelijke instellingen. De gemeente Rotterdam maakt het vanuit stedelijk cultuurbeleid mogelijk om die eigen inzet te combineren met kennis en ondersteuning van stedelijke culturele instellingen, bijvoorbeeld de musea en het Centrum Beeldende Kunst. De Dienst Kunst en Cultuur van de gemeente is bereid hierin een verbindende en faciliterende rol te spelen.

Voor de hand liggende terreinen voor activiteiten zijn cultureel erfgoed, vrije tijdkunst en cultuureducatie. Initiatieven van jongeren om culturele activiteiten te organiseren moeten op enige professionele ondersteuning kunnen rekenen. Organisaties als het Historisch Genootschap Hoogvliet kunnen door samenwerking met de musea in de stad, maar ook met corporaties en Humanitas hun activiteiten nog meer inhoud geven en een groter publiek bereiken.

Opvallend is het ontbreken van een groter, professioneel podium voor theater, cabaret en muziek. Alhoewel De Stoep in Spijkenisse voor inwoners van Hoogvliet niet ver weg is, zou het goed zijn wanneer dit soort aanbod op bescheiden schaal een plek zou krijgen in de deelgemeente. 39% van de

bevolking zou wel vaker een voorstelling willen bezoeken, wanneer deze dicht bij huis georganiseerd wordt dan vergroot dit de kans op bezoek.

Concretisering

Op basis van deze uitgangspunten zijn vijf thema's gekozen die goede mogelijkheden bieden voor Hoogvliet. Deze zijn besproken in het cultuurdebat in september 2008 en in een aparte sessie over cultureel erfgoed in maart 2009. Het gaat om de volgende vijf:

- 1 Evenementen, festivals en eenmalige activiteiten
- 2 Stimuleren van contacten tussen bewoners
- 3 Cultuureducatie
- 4 Cultuurhuis
- 5 Erfgoed

In de uitwerking van deze thema's maken we gebruik van de vele ideeën die in de bijeenkomsten naar voren zijn gekomen. Aan elk thema verbinden we een concreet doel en benoemen we potentiële initiatiefnemers, sponsors en uitvoerders. Wanneer is besloten om de thema's daadwerkelijk aan te pakken, dan kan de deelgemeente de betreffende organisaties en personen uitnodigen voor het vervolg, de concrete invulling. Hierna zette wij de vijf thema's in schema en lichten vervolgens per thema toe.

5.2 Beleid en prioriteiten

Prioriteit	Doel	Door wie?	Wat is nodig?
a. Evenementen, festivals, eenmalige activiteiten	<ol style="list-style-type: none"> 1 Zorgen voor een kwalitatief goede, doorlopende zomer-programmering op het festivalterrein 2 Verbeteren fysieke randvoorwaarden festivalterrein (bereikbaarheid) 3 Zorgen voor goede organisatievorm met startbudget, Stichting De Heerlijkheid als 'trekker' 	<p>Stichting De Heerlijkheid Vestia Deelgemeente Cultuurscout LCC De Flamingo</p> <p>Inrichting/faciliteiten door Stichting De Heerlijkheid en deelgemeente</p>	<p>Structureel jaarbudget van ca € 40.000 voor acht kleinschalige evenementen; eventueel aanvullende middelen voor grotere evenementen; eenmalig advies programma en faciliteiten/bereikbaarheid</p>
b. Stimuleren van contacten tussen bewoners	<ol style="list-style-type: none"> 1 Ruimte maken voor projecten in wijken en buurten met amateurs, onder begeleiding professionals 2 Benutten van de ideeën van kunstenaars en corporaties bij 1, met advies Centrum Beeldende Kunst 	<p>Vestia Woonbron Cultuurscout Amateurverenigingen en ongeorganiseerde amateurs</p> <p>In samenwerking met de Stichting Centrum Beeldende Kunst Rotterdam</p>	<p>Jaarlijks startbudget van ca. € 35.000, als startbudget, met als doel om ook anderen te vragen financieel te participeren</p>
c. Jongerencultuur	<p>Verbeter de cultuurparticipatie van jongeren in Hoogvliet, met bijzondere aandacht voor jongeren die nog niet bereikt worden</p>	<p>Villa De Heerlijkheid Muziekschool Jazzdansstudio Marleen Einstein College Welzijnsorganisatie</p>	<p>Faciliteer de uitwisseling van informatie tussen scholen en cultureel veld vanuit de deelgemeente. Zorg voor meer samenwerking tussen scholen, De Heerlijkheid en culturele sleutelfiguren Budget: € 5.000</p>
d. Cultuurhuis	<p>Realiseren van een commercieel geëxploiteerd Cultuurhuis met daarbinnen programmering aangestuurd door de deelgemeente</p>	<p>Luxor Rotterdam Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur LCC De Zevensprong De Flamingo</p>	<p>Budget van € 90.000 voor de programmering en € 200.000 investeringsbudget. (reeds beschikbaar gesteld)</p>
e. Erfgoed	<ol style="list-style-type: none"> 1 Realiseren van nieuwe huisvesting Historisch Genootschap Hoogvliet, zo mogelijk gekoppeld aan museumwoning en/of combinatie met de bibliotheek 2 Organiseren van activiteiten rond (actuele) geschiedenis van Hoogvliet voor scholen en een breed publiek 	<p>Corporaties, OBR</p> <p>HGH Musea Rotterdam (Maritiem/Wereld/Historisch) Humanitas Scholen Cultuurscout</p>	<p>Nader te bepalen budget voor herhuisvesting HGH; Activiteiten; Budget van € 20.000 voor werkgroep met HGH, museum, scholen en cultuurscout voor activiteiten op basis van jaarprogramma</p>

Hierna lichten we de vijf prioriteiten toe en voorzien ze van actiepunten.

5.2.1 Evenementen, festivals, eenmalige activiteiten

Hoogvliet kent verschillende festivals met een eigen publiek en programmering, zoals Kunstkop, Dunya on Tour, activiteiten omtrent Koninginnedag, Koffieconcerten, Midzomernachtfest, Vlaggenfeest, 4 mei herdenking, Sinterklaasintocht en sinds kort Woodstock aan de Maas (het enige commerciële feest).

Dit grote aantal en de verscheidenheid van de evenementen is bijzonder, zeker in vergelijking met andere deelgemeenten in Rotterdam. Hoogvliet kan met evenementen nog meer laten zien 'wat het in huis heeft'. De uitdaging is om daarbij meer inwoners van Hoogvliet te betrekken, als publiek en organisator. In evenementen zal de samenwerking worden gestimuleerd tussen amateurverenigingen, culturele instellingen, makers en anderen in Hoogvliet. Drie doelen staan centraal:

- 1 Zorgen voor een kwalitatief goede, doorlopende zomerprogrammering van het festivalterrein, zowel met kleinschalige activiteiten als enkele grotere evenementen.
- 2 Verbeteren van de bereikbaarheid van het festivalterrein: bewegwijzering, parkeren en bereikbaarheid met openbaar vervoer.
- 3 Zorgen voor een adequate organisatievorm, met voldoende startbudget. Stichting De Heerlijkheid kan dit op zich nemen, in combinatie met Vestia en ondersteuning van de deelgemeente.

Ad 1

Het festivalterrein De Heerlijkheid biedt goede faciliteiten, maar is nog *onvoldoende bekend* bij inwoners en (culturele) organisaties in Hoogvliet. Dit bleek in 2008 bij de eerste editie van het Dunya on Tour festival, dat veel minder bezoekers trok dan verwacht. Een publiek voor evenementen moet opgebouwd worden.

Actiepunt: De deelgemeente zal (zoals is voorzien in het convenant tussen de deelgemeente, Vestia en de beheerstichting van het terrein De Heerlijkheid) Stichting De Heerlijkheid de opdracht geven om op dit terrein tot een zomerprogrammering te komen van zowel grootschalige als kleinschalige activiteiten. Door een herkenbare en frequente programmering wordt de aantrekkingskracht van het terrein vergroot. Ook kleinschaliger activiteiten, denk aan sport, een grote barbecue of een culinair evenement, behoren tot de mogelijkheden.

Ad 2

Actiepunt: Om het terrein van De Heerlijkheid optimaal te kunnen gebruiken, worden bewegwijzering en de bereikbaarheid (parkeren, openbaar vervoer) en toegankelijkheid van het terrein verbeterd. Bezoekers van buiten en van binnen Hoogvliet weten anders niet waar het terrein te vinden.

Actiepunt: Een programma zal ontwikkeld worden door initiatiefnemers uit Hoogvliet, in combinatie met professionele ondersteuning, bijvoorbeeld van een te kiezen cultureel productiebureau uit Rotterdam. Stichting De Heerlijkheid krijgt de taak om een kwalitatief goede programmering te realiseren. Wij adviseren dit te doen in samenwerking met De Cultuurscout, het LCC, de Flamingo en wellicht nog anderen, zoals de betrokkenen bij het Vlaggenfeest, D.E.S., amateurs en verenigingen.

Actiepunt: Stichting De Heerlijkheid wordt gevraagd om met een programmavoorstel te komen en krijgt ook als opdracht om fondsen en sponsors te werven, in samenspraak met de DKC en Rotterdam Festivals.

Het is belangrijk dat de deelgemeente als trekker ook als eerste een financiële bijdrage ter beschikking stelt en andere partijen uitnodigt 'mee te doen'. De programmering van het terrein biedt mogelijkheden voor eventuele binnen evenementen in Villa De Heerlijkheid. De Heerlijkheid is bedoeld als een laagdrempelige voorziening voor inwoners van Hoogvliet en als plek voor grotere evenementen voor organisatoren buiten Hoogvliet.

Van groot belang is een heldere opdracht van de deelgemeente aan de Stichting: welke doelen stelt de deelgemeente voor deze programmering? Geef aan of er vooral activiteiten moeten komen voor de bewoners van Hoogvliet of dat je Hoogvliet met enkele aantrekkelijke festivals ook op de kaart wilt zetten voor publiek uit de regio/Rotterdam. Welk beeld van Hoogvliet wil je uitstralen?

In het programma zal eens per twee weken een kleinschalig evenement georganiseerd worden.

Uitgaande van kosten per activiteit van gemiddeld € 5.000 kan dit kan naar ons idee gerealiseerd worden met een subsidie van circa € 40.000.

Actiepunt: Beschikbaar stellen budget festivalprogrammering van € 40.000.

5.2.2 Leefbaarheid en de ontwikkeling Hoogvliet

Kunst en cultuur krijgen op sommige plekken vorm door middel van 'community-arts'. Vanuit de deelgemeente, Woonbron, Vestia en SWH wordt geïnvesteerd in verschillende aan kunst en cultuur gerelateerde projecten, waarbij bewoners worden betrokken de leefbaarheid van de wijken te vergroten. Zij kunnen zo een cultureel element toevoegen aan bestaande projecten.

Doelen:

- 1 Maak ruimte voor projecten in wijken en buurten met amateurs, onder begeleiding van professionals. Schep daarbij ruimte voor community art-projecten met aandacht voor culturele participatie van bewoners.

- 2 Benut de vele ideeën bij kunstenaars en de corporaties in Hoogvliet voor kunstprojecten in de openbare ruimte. Maak bij de selectie van ideeën en plekken gebruik van het Centrum Beeldende Kunst in Rotterdam als adviseur. Geef een plek aan kunst en cultuur in gebiedsvisies en zorg daarbij voor bewonersparticipatie.

Ad 1

Amateurkunst speelt een bijzondere rol: van oudsher heeft Hoogvliet een actief verenigingsleven, vooral met een groot aantal koren. Een landelijke trend is dat dergelijke verenigingen kampen met een teruglopend ledental. Vrijtijdsbesteding in georganiseerd verband is in ieder geval minder vanzelfsprekend dan vroeger het geval was. Vaak richten jongeren en allochtonen hun eigen verenigingen op, met als gevolg dat jong en oud elkaar niet meer vanzelfsprekend ontmoeten.

Er wordt door amateurs meer dan vroeger niet in verenigingsverband opgetreden maar meer in tijdelijke projecten.

Actiepunt: De deelgemeente laat in het beleid ruimte voor andere organisatievormen en kortdurende activiteiten.

Professionele kunstenaars werken vaak op projectbasis met amateurs. Bekende voorbeelden zijn de beeldend kunstenaar die met scholieren en de theatermaker die met wijkbewoners aan de slag gaat. De ontwikkeling van dit soort projecten, onder de naam 'community arts' heeft in de afgelopen jaren landelijk een grote vlucht genomen. Het idee daarachter is dat groepen mensen onder begeleiding van een kunstenaar/docent een door henzelf uitgewerkt cultureel project realiseren. Dergelijke projecten zijn vaak gebaseerd op de ontstaansgeschiedenis of specifieke kenmerken van de wijk, de mate van bebouwing, historie, het groen in de wijk. Ze zijn breder dan alleen de traditionele kunstvormen en gaan ook over architectuur, stedenbouw of natuur.⁹ Thema's die in Hoogvliet prominent aanwezig zijn.

Actiepunt: De deelgemeente zal de samenwerking tussen amateurkunstenaars, wijkbewoners, professionele kunstenaars en docenten bevorderen. Er gebeurt al veel in Hoogvliet, maar de samenwerking kan verder groeien door met elkaar te bespreken welke kant het op moet.

Ad 2.

Onder kunstenaars en anderen in Hoogvliet leven veel ideeën over projecten, opdrachten voor beeldende kunst in de openbare ruimte en participatie van bewoners bij dit alles. Een groot winstpunt is dat in Hoogvliet de corporaties Vestia en Woonbron zeer actief zijn op dit gebied. De combinatie van ideeën, netwerken en geld biedt mogelijkheden.

Noot 9 Amateurkunstbeleid OK, een handreiking voor gemeenten, Kunstfactor / VNG, 2008.

Hoe dit uit te werken en met wie?

De deelgemeente zal als gesprekspartner optreden voor initiatiefnemers en de genoemde organisaties, met als doel om tot een meerjarig programma te komen voor projecten waarin kunst en cultuur en participatie van bewoners bij elkaar komen.

Voor de deelgemeente is het belangrijk om het programma aan te laten sluiten bij de stedelijke ontwikkeling van Hoogvliet

Corporaties maken kunst en cultuur steeds meer tot onderdeel van hun beleid. Denk aan medefinanciering van kunstwerken, het ter beschikking stellen van (tijdelijk) leegstaande panden aan kunstenaars en tijdelijke kunstwerken bij renovatie. Aandacht voor de kwaliteit van de acties van corporaties is nodig; dat kan door stedelijke instellingen als de Stichting CBK, het Rotterdams Centrum voor Amateurtoneel, CODARTS, stichting NRC en andere bij projecten te betrekken.

Actiepunt: De deelgemeente vraagt Vestia, Woonbron en enkele stedelijke culturele instellingen om met een programmavoorstel te komen en stelt daarvoor een startbudget beschikbaar van € 35.000.

5.2.3 Cultuureducatie

Doelen:

- 1 Verbeter de cultuurparticipatie van jongeren in Hoogvliet, met bijzondere aandacht voor de groep jongeren die nu nog niet wordt bereikt.
- 2 Zorg voor samenwerking tussen de scholen, De Heerlijkheid en culturele sleutelfiguren in Hoogvliet.

Ad 1.

Met uitzicht op Rotterdam Jongerenjaar 2009 staat jongerencultuur volop in de belangstelling. Jongeren in Hoogvliet komen op verschillende manieren in aanraking met het kunst- en culturaanbod. Bijvoorbeeld in het kader van de Jeugd Kansen Zone (Brede School), maar ook via CKV in het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er een aanbod van sociaal-culturele activiteiten vanuit het jongerenwerk in buurthuizen De Kom en De Ronde. Onlangs is een Jongerenprogrammaraad voor het LCC geïnstalleerd. Muziekschool SHMO en Jazzdansstudio Marleen leveren een belangrijke bijdrage aan de kunst- en cultuureducatie.

Er zijn genoeg jongeren met eigen ideeën. Om daar iets mee te kunnen doen moet er contact gelegd worden en moeten de wensen c.q. vragen van die jongeren worden verbonden met (professioneel) aanbod.

Ad 2.

De school is een belangrijke vindplaats om contact te krijgen met kinderen en jongeren. Op het terrein van cultuureducatie wordt vooral voor het primair onderwijs al veel gedaan. Op dit gebied is geen aanvullende actie nodig. Voor het voortgezet onderwijs zou onderzocht moeten worden of daarbij lokale kunstenaars en aanbieders meer betrokken kunnen worden. Het is belangrijk om jongeren bij de uitwerking te betrekken.

Actiepunt: Stichting De Heerlijkheid krijgt de opdracht om projecten te organiseren met jongeren uit Hoogvliet Zuid, samen met de Muziekschool en het Einstein College en jongerenwerkers. De contacten tussen de scholen en het culturele veld in Hoogvliet kunnen langs deze weg verbeterd worden.

5.2.4 Cultuurhuis

Het ziet er naar uit dat in 2011 het Cultuurhuis aan het Rijkkeplein zijn deuren zal openen. De deelgemeente heeft ten tijde van het schrijven van dit advies € 90.000,- subsidie voor de programmering beschikbaar gesteld en daaraan wordt nog het programmabudget van het LCC toegevoegd. Tevens is € 200.000,- investeringsbudget gereserveerd. Voor dit bedrag verwerft de deelgemeente de ruimte om twee avonden en een middag per week te programmeren.

Het plan voor het Cultuurhuis wordt verder uitgewerkt, vooral daar waar het gaat om de organisatie en programmering van en de relatie met een commerciële horeca-ondernemer. In de workshop over dit onderwerp kwam een aantal zaken naar voren:

- Er is in Hoogvliet behoefte aan een kwalitatief goede programmering van cabaret, kleinschalig theater, jazzmuziek, kleinschalige klassieke concerten (ensembles, solisten) en wereldmuziek. In die programmering is ook plek voor concerten van grote koren en orkesten – daarvoor is nu te weinig ruimte – presentaties van lokaal talent en kindervoorstellingen. En natuurlijk allerlei activiteiten samen met de bibliotheek, van Boekenbal tot schrijversavond en leesbevordering.
- Een Cultuurhuis zal zowel activiteiten organiseren waarvoor een hogere toegangsprijs betaald moet worden, als activiteiten met een lage prijsstelling. Een andere prijsstelling is noodzakelijk om tot een kwalitatief betere programmering te komen.
- Het LCC gaat over in het Cultuurhuis. Voor de huidige huurders en de lessen/workshops wordt een oplossing gezocht.

De deelgemeente heeft gekozen voor een commercieel geëxploiteerd Cultuurhuis, waarbinnen de deelgemeente in overleg met de exploitant wekelijks enkele keren laat programmeren.

Actiepunt: In deze variant is een programmabudget nodig (geschat tussen de € 50.000,- en € 100.000,- gelet op de hiervoor verwoorde ambities). In de onderhandelingen moet aandacht zijn voor een redelijke verdeling van courante (vrijdagen en zaterdag) dagen en de minder courante.

Actiepunt: De deelgemeente zal onderzoeken welke potentiële partners er zijn en met hen onderhandelen over profiel, programmering en exploitatie.

In de gekozen commerciële variant is denkbaar dat bij een te klein budget de programmering vanuit de deelgemeente 'er bij komt te hangen' in vergelijking met die van de commerciële exploitant (die zich vooral zal richten op

verhuur, feesten en partijen etc.).

Van groot belang is om op de verschillende onderdelen van het programma te werken met series en niet met incidentele activiteiten. Voor het publiek moet immers duidelijk zijn voor welke zaken men in het Cultuurhuis terecht kan.

Actiepunt: Dit alles zal van de deelgemeente nog het nodige denk- en rekenwerk vragen, waarbij men een beroep kan doen op stedelijke partners zoals de DKC en de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. De deelgemeente zal de uitwisseling met de stad verbeteren.

5.2.5 Cultureel erfgoed

De geschiedenis van Hoogvliet is te weinig zichtbaar en tastbaar voor inwoners en geïnteresseerden van buiten. Die geschiedenis is een belangrijk onderdeel van de culturele identiteit van Hoogvliet, het draagt bij aan de al sterke binding van de inwoners met dit gebied. Veel mensen zijn al lange tijd in Hoogvliet gevestigd, maar er is ook een behoorlijk aantal nieuwkomers. Voormalige inwoners van Hoogvliet komen graag terug om herinneringen op te halen, zo blijkt uit de ervaringen van het Historisch Genootschap Hoogvliet (HGH). Ook voor jonge inwoners is het belangrijk om historisch besef te hebben. Uit het project Panorama Hoogvliet, uitgevoerd in Hoogvliet door het Historisch Museum Rotterdam blijkt dat jongeren daarin zeker geïnteresseerd zijn, mits activiteiten op een voor hen aansprekende manier uitgevoerd worden.

In de workshop over erfgoed in Hoogvliet werd goed aangegeven waar het over moet gaan:

- Het 'verhaal' van Hoogvliet, ook dat van de industriële bedrijven. Niet alleen in beeldmateriaal, maar ook in verhalen van bewoners over de recente geschiedenis, vanaf de jaren '70. Het verhaal van nieuwkomers is even interessant als dat van ouderen die zich in de jaren '50 in Hoogvliet gevestigd hebben.
- Activiteiten moeten levendig zijn, interactief worden aangeboden en uitnodigen tot meedoen. Dat kan door interactieve media te gebruiken (website, interactieve media).
- Activiteiten moeten voor een breed publiek interessant zijn, niet alleen voor de (oudere) liefhebbers.

Een apart onderwerp van gesprek waren de fysieke locaties in Hoogvliet waar men met (hedendaagse) geschiedenis in aanraking kan komen. Het HGH zit nu op een locatie die te ver 'uit de loop' is. Nieuwe huisvesting zou bijvoorbeeld mogelijk zijn in een combinatie met een museumwoning. Dat is een woning die wordt ingericht als in de jaren '50 of '60. Andere mogelijkheden zijn de vestiging in het Cultuurhuis, samen met de bibliotheek. De combinatie van de collectie en informatie rol van de bibliotheek met HGH kan veel opleveren. Een andere mogelijkheid is de vestiging in het oude tramhuisje.

Actiepunt: Herhuisvesting HGH, zo mogelijk in combinatie met andere voorzieningen

Actiepunt: Humanitas realiseert in 2010 een klein naai- en handwerkmuseum in de vestiging aan de Marthalaan. Humanitas heeft dergelijke 'herinneringsmusea' op verschillende plekken in de stad. Het zijn openbaar toegankelijke voorzieningen. Oudere mensen leven er op en jongeren leren er de geschiedenis kennen. Het museum van Humanitas kan goed worden betrokken bij activiteiten op het terrein van erfgoed.

Actiepunt: De deelgemeente vormt een initiatiefgroep die met concrete activiteiten aan de slag gaat. Het bestuur van de deelgemeente gaat de nieuwe huisvesting voor HGH onderzoeken. Voor de initiatiefgroep worden gevraagd: HGH, een vertegenwoordiger van het museumoverleg, de cultuurscout en wellicht een vertegenwoordiger van de scholen. De corporaties en Humanitas kunnen worden betrokken waar het gaat om de huisvesting van het HGH en het Herinneringsmuseum.

6 Randvoorwaarden bij de uitvoering

6.1 Voorwaarden scheppen

Een cultuurnota leidt alleen tot resultaten wanneer de randvoorwaarden voor de uitvoering ervan goed zijn geregeld. Anders blijft het papier, en 'papier is geduldig', zoals iedereen weet. De deelgemeente zou zeker niet zelf zaken moeten gaan uitvoeren, maar juist in de rol van opdrachtgever moeten treden (behoudens bij die zaken waar men eigen verantwoordelijkheden heeft, zoals bij de inrichting van de openbare ruimte). Wat is nodig?

- 1 Een actieve en stimulerende opstelling van de deelgemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk; het is van belang dat het beleid geconcretiseerd wordt in een helder programma/projecten en dat afspraken worden gemaakt over de uitvoering. Minstens zo belangrijk is het opzetten en onderhouden van contacten, onderhandelen en zakelijk afronden.
- 2 Communicatie; bereikbaar zijn en aanspreekbaar voor initiatiefnemers in het culturele veld. Daarin natuurlijk samenwerken met het kader dat er in Hoogvliet al is, van de cultuurscout tot de exploitanten en programmeurs van de podia.
- 3 Budget; maak voor initiatieven voldoende (start)budget vrij en verleid anderen ook te investeren, in ideeën, personele inzet en geld. Hoogvliet heeft een beperkt professioneel kader voor kunst en cultuur. Doe een beroep op kennis en inzet van buiten de deelgemeente, zoek deze op. De deelgemeente heeft een sterke positie ten opzichte van potentiële partners wanneer ze zelf laat zien budget vrij te maken. Bij elke hiervoor genoemde prioriteit is daartoe een voorstel gedaan.
- 4 Continuïteit; zorg bij de uitwerking van de nota voor programma's met een langere looptijd: nieuwe initiatieven hebben soms tijd nodig voor ontwikkeling, dat geldt zeker ook voor het opbouwen van een publiek. Zorg voor kwalitatief goede samenwerkingspartners die projecten kunnen 'dragen'.

6.3 Hoe verder?

Deze nota wordt besproken in het dagelijks bestuur en de deelgemeenteraad. Na keuze uit de prioriteiten kunnen deze worden uitgewerkt in programma's of projecten. De deelgemeente kan hiertoe opdrachten geven, contact houden en zich actief opstellen bij het zoeken naar partners. De DKC, de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, de Stichting CBK en andere stedelijke instellingen zijn bereid hierin te adviseren.

Bijlagen

Bijlage 1 Geïnterviewde personen / deelnemers cultuurdebat september 2008 / deelnemers workshop cultureel erfgoed maart 2009

Face to face interviews

Carolien Ruigrok	Cultuurscout
Fatma Dogrul	Turkse Vrouwenvereniging
Henk van Hees	LCC de zevensprong
Kees Hageman	Stichting ODA, de Flamingo
Lloyd Beaton	Villa Heerlijkheid
Marcellus Hoornweg	Woonbron
Marianne Brand	Penta College
Marja de Vries	SWH
Marjan Berkhout	D.E.S: Door Eendracht Sterk
Marleen van Eijk	Jazzdanstudio Marleen
Nel Konings	Einstein Lyceum
Sophie de Jong	Amateurkoor de Meezingers
Will Koerten	SHMO (muziekschool)
Yvonne Bekker	Portefeuillehouder welzijn
Trude Hoek	Informatiecentrum Hoogvliet

Telefonisch

Annemarie Lankester	Deelgemeente Hoogvliet
Henno Benning	Jongerenwerk, SWH
Herman Berkhout	Opbouwwerk, SWH
Leo Urgel	Woonbron Hoogvliet
Marinel de Bruin	Deelgemeente Hoogvliet
Maurice den Boer	Beeldend kunstenaar
Petra van Wijk	Bibliotheek Hoogvliet
Ronald Bijnaar	Deelgemeente Hoogvliet
Willeke Jongen	Deelgemeente Hoogvliet

Deelnemers cultuurdebat op 8 september 2008

Anneke Klein	Stichting Kunstkring Hoogvliet
Annie Ras	Lokaal Cultuur Centrum (Commissie)
Arie Broere	Raadslid deelgemeente voor PvdA
Bob Kemper	Professioneel kunstenaar, De Raadt
Carolien Ruigrok	Cultuurscout Hoogvliet
Chris de Goeij	Professioneel kunstenaar
Cor van Hulst	Raadslid deelgemeente voor PvdA
Dave de Held	Stichting Heerlijkheid
Donnie Jelsma	Raadslid deelgemeente voor IBP
Ed van de Peppel	Raadslid deelgemeente voor CDA
Edwin Smid	Raadslid deelgemeente voor IBP
Ellen Hoenderop-Polderdijk	Raadslid deelgemeente voor IBP
Elles van Kampen	Deelgemeente Hoogvliet
Evelyne Muller	Gemengde Zangvereniging Polyfonia

Frans Udo	Professioneel kunstenaar
Grace Chippendael	St. Tadi nosa ta
Hans van den Maar – Bekker	Raadslid deelgemeente voor PvdA
Henk Slieker	Stichting Vrienden van Hoogvliet
Henk van Hees	Stichting Welzijn Hoogvliet
Hugo Bongers	Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur
J. Poot	Bezoeker
Jaap de Waart	Outta Control Events / Kunstkop
Jan Koene	D.E.S. - Door Eendracht Sterk
Joke Lusse	Gemengde Zangvereniging Polyfonia
Joke van de Sluis	Stichting Vrienden van Hoogvliet
Joost Groenendijk	DSP - groep
Kees Hageman	Partycentrum de Flamingo
Lies Zondag	Kunstgeschiedenis
Lloyd Beaton	Stichting Villa de Heerlijkheid
Marcellus Hoornweg	Woonbron (kunstregisseur)
Marieke Lendering	Deelgemeente Hoogvliet
Marinel de Bruin	Deelgemeente Hoogvliet
Marja de Vries	LCC De Zevensprong
Marjan Berkhout	D.E.S. - Door Eendracht Sterk
Maurice den Boer	Bronzen beelden, de Raadt
Nel Konings	Einstein Lyceum
Noelia Romero Cabrera	Maasstad Weekbladen
Onno Peer	Woonbron
Prisca de Palm	St. Tadi nosa ta
Rento Zoutman	DSP - groep
Ricardo L. Tuinfort	TRC Promotion
Tanja Stokhof	Kunstzinnige zaken, De Raadt
Theo Hensen	Outta Control Events / Kunstkop
Wilfred Akkerman	Deelgemeente Hoogvliet
Will Koerten	Stichting Hoogvliets Muziek Onderwijs
Willeke Jongen	Deelgemeente Hoogvliet
Yvonne Bekker	Portefeuillehouder kunst en cultuur

Deelnemers workshop cultureel erfgoed op 23 maart 2009

Anton Hoornweg	Kunstenaar
Arjan van den Graaf	Historisch Genootschap Hoogvliet
Astrid Karbaat	Bureau Monumenten, dS+V
Carolien Ruigrok	Cultuurscout Hoogvliet
Elles van Kampen	Deelgemeente Hoogvliet
Hans van den Boom	Historisch Genootschap Hoogvliet
Inez van den Dobbelssteen	Stichting Humanitas
Irene van Renselaar	Historische Museum Rotterdam
Marianne van den Ham	Portefeuillehouder Kunst en Cultuur Hoogvliet
Joost Groenendijk	DSP - groep
Rein Wolters	Journalist
Rento Zoutman	DSP - groep
Ruud Breteler	Dienst Kunst en Cultuur

Bijlage 2 Geraadpleegde literatuur

- Actiekrant Cultuurbereik Rotterdam, nummer 01, januari 2008
- Begeleidende brief Raadsconferentie burgerparticipatie, 13 februari 2008
- Beleidsregel Durfgeld deelgemeente Hoogvliet, 2009
- Brief aan deelraad inzake Cultuurhuis Hoogvliet, januari 2008
- Brief aan deelraad inzake uitbesteding nota kunst en cultuur, februari 2008
- Brief van wethouder Kaya met betrekking tot stand van zaken cultuur in de wijken aan de Commissie Jeugd, Onderwijs en Cultuur, 31 oktober 2007
- Nieuwsbrieven van Cultuurscout Carolien Ruigrok, januari t/m juli 2008
- Coalitieakkoord Hoogvliet, IBP – PvdA 2006 – 2010, maart 2006
- Centrum voor Onderzoek en Statistiek, *Cultuurparticipatie van Rotterdammers*, 2007. September 2008.
- Dagelijks bestuur deelgemeente Hoogvliet, Adviesnota besluiten voorzieningen kunst en cultuur, juli 2006
- FAQ over inrichtingseisen bij het Cultuurplan 2009 – 2012, Dkc
- Felix Rottenberg, Over accupunctuur in Hoogvliet, de lessen van Wimby! 2001 – 2007 of het kleine Wimby! Boek, mei 2007
- Gebiedsanalyse 2006, Deelgemeente Hoogvliet, Samenvatting en conclusies, Strategie en Relatiemanagement, Gerard van der Linden, Rotterdam, april 2006
- Kaderplan nota kunst en cultuur Hoogvliet, november 2005
- Kunstinstellingen in de wijk, evaluatie van Cultuurbuur en Musea in de wijken, in het kader van de kwalitatieve evaluatie van het Rotterdamse Actie
- Monitor Wonen Hoogvliet, COS, 2007
- Nieuwsbrieven van de cultuurscout, Stichting Nieuwe Rotterdamse Cultuur,
- Notitie Lokale Cultuur Centra, 9 juni 2004
- Plan Cultuurbereik, door Letty Ranshuysen, september 2007
- Powerpoint presentatie BSR model en leefstijlen, Vestia groep, 2008
- Presentatie Woningmarkt Hoogvliet, 2008

Risico analyse Cultuurhuis, Deelgemeente Hoogvliet, 2008

Subsidieregelingen amateurmuziekverenigingen en culturele manifestaties, deelgemeente Hoogvliet, 2009

Toelichting Collegeprogramma Kunst en Cultuur 2006 - 2010

Uitgangspuntennota cultuurbeleid, In verbeelding van elkaar, samen het toneel van stad zijn, juli 2007

Uitgaven kunst en cultuur deelgemeente Hoogvliet 2006/2007/2008

Verslag van de eerste Kunst- & Atelierroute Hoogvliet, september 2007

Bijlage 3 Subsidiereregelingen en budget deelgemeente Hoogvliet kunst en cultuur

Subsidiereregelingen Kunst en Cultuur

De deelgemeente kent een Subsidiereregeling voor amateur muziekverenigingen en een regeling voor Culturele Manifestaties.

- *Subsidiereregeling amateur muziekverenigingen.* Met deze regeling wil de deelgemeente het verenigingsleven en het culturele en recreatieve klimaat stimuleren. De regeling sluit aan bij het beleid van de Gemeente Rotterdam om de amateur muziekverenigingen via subsidies te steunen en te stimuleren. Doel van de subsidiereregeling is om via het subsidiëren van concerten een bijdrage te leveren aan het in standhouden en stimuleren van koren en orkesten in de Deelgemeente Hoogvliet. Het subsidieplafond voor het jaar 2009 voor het totaal van de subsidiereregeling bedraagt € 1.800,-. Is het subsidieplafond op enig moment in dat jaar bereikt dan kunnen aanvragen niet meer worden toegekend. Deze subsidiereregeling wordt uiterlijk in 2009 herijkt.
- *Subsidiereregeling Culturele Manifestaties.* Met deze regeling wil de deelgemeente een kader bieden voor uiteenlopende activiteiten met een cultureel en/of recreatief karakter, zoals de (volks) wijkfeesten en bijzondere manifestaties in verband met bijvoorbeeld Koninginnedag. Het doel van de subsidiereregeling is het stimuleren van culturele manifestaties van uiteenlopende aard in de Deelgemeente Hoogvliet. Het subsidieplafond voor 2009 is € 14.500,-. Is het subsidieplafond op enig moment in dat jaar bereikt dan kunnen aanvragen niet meer worden toegekend. De subsidiereregeling wordt uiterlijk eind 2009 herijkt.
- *Beleidsregeling Durfgeld (geldig in 2009)*
De deelgemeente heeft als één van haar kernambities het bevorderen van sociale samenhang door bewoners te stimuleren om verantwoordelijkheid te nemen voor het onderlinge sociale verkeer, het gedrag op straat en de zorg voor de directe leefomgeving. De deelgemeente Hoogvliet verwacht meer actie vanuit bewoners en wil met Durfgeld bewoners nadrukkelijk uitnodigen met eigen initiatieven te komen. Daarom wil de deelgemeente bij dit stimuleringsbudget minder beperkende regels toepassen om zoveel mogelijk ruimte te kunnen geven aan die initiatieven. Hiervoor is een budget beschikbaar gesteld van € 40.000 voor 2009.

Financieel overzicht

Hieronder is een financieel overzicht opgenomen de begroting van 2009 en de uitgaven voor het subprogramma Kunst en Cultuur van 2006 – 2008.

Begroting subsidies subprogramma Kunst en Cultuur 2009

Subsidieregeling Amateurmuziekverenigingen	€ 1.800,00
Subsidieregeling Culturele Manifestaties	€ 14.500,00

Uitgaven subsidies subprogramma Kunst en Cultuur 2008

Subsidieregeling Amateurmuziekverenigingen	€ 550,00
Subsidieregeling Culturele Manifestaties	€ 8.800,00

Uitgaven subprogramma Kunst en Cultuur 2007

Kunst en cultuur ¹⁰	€ 98.897,00
Lokaal Cultureel Centrum	€ 49.000,00
Volksfeesten/Herdenkingen	€ 47.500,00

Totaal	€ 195.397,00
--------	--------------

Uitgaven subprogramma Kunst en Cultuur 2006

Kunst en cultuur ¹¹	€ 79.404,00
Lokaal Cultureel Centrum	€ 42.426,00
Volksfeesten/Herdenkingen	€ 42.612,00

Totaal	€ 164.442,00
--------	--------------

Noot 10 Waarvan € 27.544,- ten bate van het kunstkopfestival en € 23.818,- ten bate van de cultuurscout.

Noot 11 Waarvan € 26.865,- ten bate van het kunstkopfestival.

Bijlage 4 Amateurkunst in Hoogvliet

- Hoogvliet kent vele *koren en zangverenigingen*, zoals de Gemengde Zangvereniging Polyfonia, kerkkoren, levensliederenkoren als Tranen met Tuiten en de Meezingers, maar ook jongerenkoren The Singing Teenagers en That's It.
- Op *muzikaal gebied* beschikt Hoogvliet verder over muziekverenigingen zoals D.E.S. (Door Eendracht Sterk) met twee orkesten en het Boloney Brass Quintet. Deze vereniging verzorgde in 2007 zowel binnen als buiten Hoogvliet meer dan 20 optredens, maar nam ook deel aan concour-sen, toernooien, wedstrijden en evenementen. Naast D.E.S is er in Hoogvliet een accordeonvereniging en verzorgt de Stichting Koffiecon-certen met enige regelmaat optredens in de Dorpskerk.
- Naast deze verenigingen wordt er op verschillende plaatsen muziekon-derwijs aangeboden. Zo is in september 2007 de Stichting Hoogvliets Muziek Onderwijs, (SHMO) opgericht en bieden ook de SWH en privédo-centen muzikaal onderwijs aan.
- Op het gebied van *ballet* is er aanbod van Jazzdanstudio Marleen met bijvoorbeeld klassiek ballet en moderne dans. Zij verzorgt jaarlijks een aantal optredens tijdens het Midzomerfestival, maar ook tijdens de Day of Dance. Verder is er een groot aanbod te vinden van dansscholen, zoals Carla's Dance Studio, Danscentrum Cultura, Dansstudio Cheret en de Flashing Dance Rebels. Partycentrum De Flamingo aan de Lengweg. biedt onderdak aan de twee laatstgenoemden, maar ook aan de Dutch Country Western Dance Associaton, de Free Country Dancers, Funny Boots Country Dancers, Salsadansclub Mambo Rico en de Funky Dance Factory.
- Ook zijn er in Hoogvliet verschillende amateurkunstenaars actief die zich bezig houden met tweedimensionaal werk en aquarellen. Een deel van deze kunstenaars is sinds 2007 betrokken bij de Kunst en Atelier route in Hoogvliet.
- Daarnaast timmert op het gebied van cultureel erfgoed het Historisch Genootschap Hoogvliet sinds 1995 aan de weg. Het Genootschap heeft een aantal Historische Jaarboeken uitgegeven, fototentoonstellingen en lezingen georganiseerd.

Bijlage 5 Enquête: deelname kunst en cultuur Hoogvliet

1 Inleiding

De deelgemeente Hoogvliet en de gemeente Rotterdam (dienst Kunst en Cultuur) hebben onderzoek laten uitvoeren met als doel het kunst- en cultuurbeleid in Hoogvliet beter te laten aansluiten bij de wensen van de bewoners. Daarom is tussen mei en juli onderzoek uitgevoerd onder inwoners van Hoogvliet van 15 jaar en ouder. Hen is gevraagd wat zij ondernemen op het gebied van kunst en cultuur en wat zij missen in het aanbod. Aanvullend is gebruik gemaakt van onderzoeksgegevens verzameld door het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) in het kader van het Vrije Tijds Onderzoek 2007, ook wel de VTO genoemd.

Deze rapportage is als volgt opgebouwd: Allereerst worden enkele achtergrondgegevens van de Hoogvlietse bevolking en de deelnemers aan het onderzoek gepresenteerd. Vervolgens wordt ingegaan op de actieve en passieve cultuurdeelname van bewoners van Hoogvliet. Daarna is er aandacht voor het aanbod van cultuur in Hoogvliet en de voornaamste informatiebronnen voor activiteiten op het gebied van kunst en cultuur.

2 Demografische gegevens Hoogvliet en responsgroepen

Hoogvliet telde op 1 januari 2008 34.910 inwoners. Zij wonen verdeeld over de CBS-buurtten Hoogvliet Noord (38%) en Hoogvliet Zuid (62%). De verhouding tussen het aantal mannen (48%) en vrouwen (52%) is vrijwel gelijk. Verder heeft bijna een kwart (24%) van de inwoners een niet-westerse achtergrond (Antillianen en Surinamers 14%). De leeftijdsopbouw is af te leiden uit de Gemeentelijke Basisadministratie. 22,5% is tussen de 15 en 34 jaar. 30% van de Hoogvlietse bevolking is tussen de 25 en 54 jaar en nog eens ruim 30% is ouder dan 55 jaar.

Responsgroepen

- In totaal hebben 137 mensen meegewerkt aan het onderzoek naar cultuurparticipatie in Hoogvliet.¹² Onder de respondenten zijn meer vrouwen (62%) dan mannen (38%). Het merendeel van de respondenten woont al meer dan 10 jaar in Hoogvliet. Ongeveer 20% is Niet-Westers.
- Daarnaast hebben 437 bewoners van Hoogvliet een vragenlijst ingevuld over cultuurgebruik in het kader van de VTO 2007. Er hebben iets meer vrouwen (57%) dan mannen (43%) meegewerkt aan dit onderzoek. Relatief hebben meer inwoners uit Hoogvliet Zuid de vragenlijst ingevuld.

Noot 10 Van de 137 respondenten heeft 85% meegewerkt aan de telefonische enquête. Omdat niet Westerse bewoners over het algemeen minder makkelijk telefonisch te benaderen zijn, is 15% van de enquêtes face-to-face afgenomen. 3 enquêtes zijn in de taal van de respondent of gedeeltelijk in de taal van de respondent afgenomen.

3 Actieve cultuurdeelname

Aan de respondenten is gevraagd welke kunstzinnige activiteiten zij in de afgelopen 12 maanden in hun vrije tijd ondernamen. Tegelijkertijd is gevraagd of men dit alleen of in georganiseerd verband doet en of dit dan binnen of buiten Hoogvliet plaatsvond. Indien men antwoordde geen culturele activiteiten te ondernemen, is gevraagd wat daar de redenen voor zijn.

Tabel B 4.1 Beoefenen kunstzinnige activiteiten in vrije tijd in de afgelopen 12 maanden

	% beoefent activiteit	% georganiseerd verband ¹³
tekenen, schilderen, grafisch werk	12	2
zingen	8	6
muziekinstrument bespelen	8	3
fotografie/film/video	6	1
muziek maken op de computer	5	0
verhalen/gedichten schrijven	4	0
websites ontwerpen	4	1
werken met textiel, wandkleden maken, weven	3	0
toneel, mime, (volks)dans, ballet	3	3
beeldhouwen, boetseren, pottenbakken, sieraden maken	2	1

Bron: VTO 2007, COS

Tabel B 4.2 Aantal beoefende kunstzinnige activiteiten

	%
geen enkele/geen antwoord	69
1 activiteit	18
2 activiteiten	8
3 activiteiten	3
=>4 activiteiten	2

Bron: VTO 2007, COS

Noot 13 Alleen respondenten die de activiteit beoefenen, gaven aan of zij dit wel of niet in georganiseerd verband doen. Het percentage dat de vervolgvraag invult, is echter groter dan het percentage dat de activiteit beoefent. Daarom is het percentage van de totale responsgroep gebruikt dat 'ja' antwoordt op de vraag.

Tabel B 4.3 Beoefenen kunstzinnige activiteiten vrije tijd afgelopen 12 maanden % (freq.)¹⁴

	Beoefent activiteit	in én buiten Hoogvliet	Buiten Hoogvliet	in Hoogvliet? georganiseerd verband?
tekenen, schilderen of grafisch werk	5 (7)	100 (7)		38 (3)
beeldhouwen, boetseren, pottenbakken,				
sieraden maken	4 (5)	100 (5)		0
textiele werkvormen	4 (5)	100 (5)		0
zingen	5 (5)	40 (2)	60 (3)	100 (2)
bespelen muziekinstrument	4 (6)	87 (5)	13 (1)	0
toneel of mime	1 (1)	100 (1)		100 (1)
dans, volksdans, ballet of jazzballet	2 (3)	45 (1)	55 (2)	100 (1)
fotografie, film, video	8 (9)	88 (8)	12 (1)	0
schrijven van verhalen en gedichten	3 (4)	100 (4)		0
muziek maken op de computer	3 (4)	100 (4)		0
ontwerpen van websites	1 (1)	100 (1)		100 (1)
overige kunstzinnige activiteit	1 (1)	100 (1)		100 (1)
(N=137)				

Bron: DSP-groep, 2008

Uit tabel B 4.1 valt op te maken dat tekenen, schilderen, grafisch werk en zingen de meest voorkomende beoefende kunstzinnige activiteiten in vrije tijd van de Hoogvlieters zijn. Verder is dat het bespelen van een muziekinstrument en fotografie, film en video. Ruim tweederde (69%) geeft aan geen kunstzinnige activiteit te hebben beoefend.

Om inzicht te krijgen in de plaats van het beoefenen van activiteiten, in of buiten de eigen deelgemeente, is de vraag naar het beoefenen van activiteiten in het aanvullende onderzoek van DSP-groep opnieuw gesteld, met aansluitend hierop de vraag waar men deze activiteit beoefent.

De meest beoefende activiteiten zijn fotografie, zingen en tekenen en schilderen. Dit komt grotendeels overeen met de resultaten van het onderzoek van COS. Zingen, tekenen en schilderen wordt door een aantal bewoners in georganiseerd verband in Hoogvliet beoefend.

Tabel B 4.4 Reden geen beoefening culturele activiteiten afgelopen 12 maanden

	%
geen behoefte aan	33
geen tijd voor	31
geen zin	15
vind ik niet nodig	12
gezondheidsredenen	3
ik weet niet wat er te doen is	3
te ver weg	2
te duur	1
wat ik leuk vind, is er niet	1
	100

Bron: DSP-groep, 2008

De respondenten die de afgelopen 12 maanden geen kunstzinnige activiteiten hebben beoefend, is gevraagd naar de redenen hiervoor. De meeste redenen hebben niet te maken met het aanbod, maar met persoonlijke omstandigheden van de respondent zoals te zien is in tabel 4.4.

Noot 14 Percentages hebben betrekking op gewogen data en de frequenties op niet gewogen data.

4 Passieve deelname Rotterdam

Hieronder wordt een overzicht gepresenteerd van de bekendheid met en het bezoek van festivals in Rotterdam en ook van het bezoek aan bioscopen, theaters, zalen en musea en (culturele) voorstellingen. Is Motel Mozaiek een te klein festival/bestaat te kort voor deze lijst? Is juist zo leuk....

Tabel B 4.5 Bekendheid en bezoek festivals

	% van gehoord	% bezocht ¹⁵
Wereldhavendagen	89	38
Zomercarnaval	88	25
Internationaal Film Festival Rotterdam	80	6
North Sea Jazz Festival	80	4
Strand aan de Maas bij de Erasmusbrug	78	14
FFWD Danceparade	69	17
Dunya Festival	66	19
R'Uitmarkt	58	7
Museumnacht	57	1
De Parade	56	14
Poetry International Festival	45	3
Pleinbioscoop	39	4
Dag van de Romantische Muziek	35	3
Metropolis Festival	33	7
Gergiev Festival	27	1
Festival de Wereld van Witte de With	22	4
De (internationale) keuze van de Rotterdamse Schouwburg	18	1
Operadagen Rotterdam	18	1

Bron: VTO 2007, COS

Tabel B 4.6 Aantal festivals bezocht

	%
geen festivals bezocht	48
1 festival	20
2 festivals	11
3 festivals	7
=>4 festivals	14

Bron: VTO 2007, COS

Tabel B 4.7 Bezoek Rotterdamse bioscopen, theaters, zalen en musea

		% dat bezoekt ¹⁶	
Ahoy	35	Rotown	4
Pathé De Kuip	30	Schielandshuis	4
Luxortheater (nieuwe)	27	Jeugdtheater Hofplein	3
Pathé Schouwburgplein	18	Dubbelde Palmboom	3
Maritiem museum	13	Lantaren / Venster	3
De Doelen	10	Waterfront	2
Luxortheater (oude)	9	Rotterdamse Schouwburg	2
Kunsthall	8	Nighttown	2
Muziekcafés	7	Ned. Fotomuseum/Las Palmas	2
Theater Zuidplein	7	Bibliotheektheater	2
Boijmans- van Beuningen	7	Ned. Architectuurinstituut	1

Noot 13 Alleen respondenten die van het festival gehoord hebben, beantwoorden de bezoekvraag. Het percentage heeft betrekking op de respondenten die de bezoekvraag positief beantwoordden.

Noot 14 Exclusief bewoners die geen antwoord (7%) hebben gegeven.

Feijenoordstadion (geen voetbal)	6	RO-theater	1
Havenmuseum	6	World Music & Dance Centre	1
Wereldmuseum	5	O.T. Theater Müllerpier	0
Cinerama	4	Zaal de Unie	0

Bron: VTO 2007, COS

De meest bezochte festivals in Rotterdam door Hoogvlieters zijn de Wereldhavendagen, het Zomercarnaval en het Dunyaafestival. Meer dan de helft van de bewoners in Hoogvliet bezocht één of meer festivals.

De meest bezochte bioscopen, zalen en theaters in Rotterdam zijn Ahoy, Pathé De Kuip en het nieuwe Luxortheater.

5 Passieve cultuurdeelname Rotterdam naar achtergrond

In dit gedeelte wordt de passieve cultuurdeelname beschreven. Voor bezoek aan voorstellingen is gekeken naar een aantal achtergrondkenmerken. De afkomst is onderverdeeld in Westers en Niet Westers. Onder Westers worden autochtonen en Westerse allochtonen verstaan en onder Niet Westers worden Niet Westerse allochtonen verstaan.

Tabel B 4.8 Bezoek (culturele) voorstellingen naar afkomst

% Wel Bezoek	Niet-westers	Westers	totaal
Film in bioscoop of filmhuis	60	49	51
Concert pop-/wereldmuziek (<i>marginaal verschil</i>)	18	29	28
Musical*	16	29	27
Cultureel festival*	41	17	21
Toneelvoorstelling	19	13	14
Cabaret of kleinkunst*	3	17	14
Dance-/houseparty*	16	7	9
Uitvoering van een koor*	2	10	9
Concert klassieke muziek	5	7	7
Concert harmonie, fanfare, brassband	5	7	7
Jazz-/bluesconcert	5	5	6
Ballet-/dansvoorstelling (<i>marginaal verschil</i>)	10	4	5
Opera of operette	2	2	2
Lezing over kunst/kunstgeschiedenis	0	1	1
Debat	3	1	1
Literaire bijeenkomst	0	0	0

*= significant bij 95%-betrouwbaarheidsinterval

Bron: VTO 2007, COS

Culturele voorstellingen die het meest worden bezocht door Hoogvlieters zijn film, concerten van pop- en wereldmuziek, musicals, culturele festivals, toneel en cabaret of kleinkunst (tabel 4.8). Van deze voorstellingen ligt het bezoek van musicals en cabaret en kleinkunst iets hoger onder Westerse respondenten. Culturele festivals worden meer bezocht door Niet Westerse respondenten.

Tabel B 4.9 **Bezoek (culturele) voorstellingen naar afkomst¹⁷**

% Bezoek	niet	1- 4 keer	5 keer of vaker	totaal
Westers	40	41	18	100
Niet Westers	58	24	18	100

Bron: VTO 2007, COS

Het aandeel dat een van de in tabel 4.8 genoemde voorstellingen bezoekt, is onder Niet Westerse respondenten iets kleiner dan onder Westerse respondenten. Het aandeel frequente bezoekers (5 keer of vaker) is gelijk.

Tabel B 4.10 **Bezoek (culturele) voorstellingen naar leeftijd**

% Wel Bezoek	13-24	25-44	45-64	65-75	totaal
Film in bioscoop of filmhuis*	88	61	38	20	51
Concert pop-/wereldmuziek*	36	37	25	5	27
Musical	34	29	25	19	27
Cultureel festival*	43	19	17	11	21
Cabaret of kleinkunst	18	14	15	11	15
Toneelvoorstelling*	28	12	12	10	14
Uitvoering van een koor*	9	3	7	23	9
Dance-/houseparty*	33	8	1	0	8
Concert harmonie, fanfare, brassband (marginaal verschil)	9	8	3	13	7
Concert klassieke muziek*	2	3	9	13	6
Jazz-/bluesconcert	3	6	7	5	6
Ballet-/dansvoorstelling*	15	5	2	2	5
Opera of operette	2	1	3	5	2
Lezing over kunst/kunstgeschiedenis	3	0	1	2	1
Debat	2	2	1	2	1
Literaire bijeenkomst	0	0	1	0	0

* = Binnen deze culturele voorstelling significante verschillen voor bepaalde leeftijdsgroepen bij 95%-betrouwbaarheidsinterval

Bron: VTO 2007, COS

Tabel B 4.11 **Bezoek (culturele) voorstellingen naar leeftijd¹⁸**

% voorstelling bezocht	13-24	25-44	45-64	65-75	totaal
incl. film	95.5	80	77	51	77
excl. film	84	65	64	47	65

Bron: VTO 2007, COS

Van de voorstellingen die door Hoogvlieters het meest worden bezocht (film, concerten van pop- en wereldmuziek, musicals, culturele festivals, toneel en cabaret of kleinkunst), is er bij een aantal een verschil in bezoek te zien tussen de leeftijdsgroepen (tabel 4.11). Film, cultureel festival en toneel worden door de jongste groep het meest bezocht. Concerten met pop- en wereldmuziek worden minder bezocht door de oudste groep respondenten.

Noot 17 Toneelvoorstelling, cabaret of kleinkunst, concert klassieke muziek, opera of operette, concert pop-/wereldmuziek, jazz-/bluesconcert, concert harmonie, fanfare, brassband, musical, dance-/houseparty, ballet-/dansvoorstelling.

Noot 18 Onder culturele voorstellingen worden geschaard: toneelvoorstelling, cabaret of kleinkunst, concert klassieke muziek, opera of operette, concert pop-/wereldmuziek, jazz-/bluesconcert, concert harmonie, fanfare, brassband, musical, dance-/houseparty, ballet-/dansvoorstelling én koor, literaire bijeenkomsten, lezing kunstgeschiedenis, debat en cultureel festival.

Tabel B 4.12 Bezoek (culturele) voorstellingen naar opleiding¹⁹

% dat voorstelling heeft				
bezoekt	laag	midden	hoog	totaal
incl. film	70	83	92	77
excl. film	60	70	84	66

Bron: VTO 2007, COS

Tabel B 4.13 Bezoek (culturele) voorstellingen naar huishoudeninkomen²⁰

% dat voorstelling heeft				
bezoekt	sociale minima	minimum tot modaal	modaal tot 2x modaal	meer dan 2x modaal
incl. film	58	66	85	85
excl. film	43	55	72	80

Bron: VTO 2007, COS

Het aandeel bewoners dat voorstellingen bezoekt is groter onder mensen met een hoge opleiding en ook onder mensen met een hoog inkomen (tabel 4.12 en 4.13).

6 Passieve deelname Hoogvliet

Om inzicht te krijgen in de locatie van het bezoek van voorstellingen en voorzieningen, in of buiten de eigen deelgemeente, is de vraag naar het bezoek hiervan in het aanvullende onderzoek van DSP-groep opnieuw gesteld, met aansluitend hierop de vraag waar dit bezoek plaats vond.

Tabel B 4.14 Bezoek culturele voorstellingen/voorzieningen vrije tijd laatste 12 maanden.²¹

	Bezoekt % (freq.)	in en buiten Hoogvliet % (freq.)	alleen buiten Hoogvliet % (freq.)
Film	42 (58)	1 (1)	99 (57)
Bibliotheek	41 (56)	85 (49)	15 (7)
Musical	27 (37)	2 (1)	98 (36)
Toneel	27 (36)	2 (1)	98 (35)
Concert popmuziek of wereldmuziek	23 (32)	12 (3)	88 (29)
Museum	25 (34)		100 (34)
Cabaret kleinkunst	22 (30)		100 (30)
Concert klassieke muziek, opera, operette	20 (26)	4 (1)	96 (25)
Cultureel festival zoals Kunstkop of Dunya	16 (23)	46 (11)	54 (12)
Uitvoering van een koor	12 (15)	66 (10)	34 (5)
Jazz- of bluesconcert	10 (14)	18 (2)	82 (12)
Bezienswaardig gebouw, zoals parasites van Wimby, de oude dorpskerk of het tramhuisje	9 (13)	82 (10)	18 (3)
Ballet- of dansvoorstelling	6 (9)	14 (1)	86 (8)
Galerie of atelier	4 (7)		100 (7)
Lezing over kunst of kunstgeschiedenis	3 (5)		100 (5)
Debat	3 (5)	40 (2)	60 (3)
Archief	4 (6)		100 (6)
Concert van harmonie, fanfare, brassband	4 (5)	26 (1)	74 (4)
Dance- of houseparty	4 (5)		100 (5)

Noot 19 Idem noot 16.

Noot 20 Idem noot 16.

Noot 21 Percentages gaan over gewogen data, frequenties over niet gewogen data.

Literaire bijeenkomst	3 (4)		100 (4)
Ander uitleencentra	3 (4)	81 (3)	19 (1)
(N=137)			

Bron: DSP-groep, 2008

Voorstellingen en voorzieningen die relatief veel Hoogvlieters bezoeken, zowel in als buiten Hoogvliet, zijn de bibliotheek, culturele festivals, bezienswaardigheden en uitvoeringen van een koor.

Voorstellingen en voorzieningen die relatief door veel Hoogvlieters bezocht worden buiten de eigen deelgemeente zijn film, musical, toneel, concerten, musea en cabaret.

Tabel B 4.15 Hoe vaak heeft u in de afgelopen 12 maanden *in totaal* dergelijke activiteiten in Hoogvliet ondernomen?

	%
Een of meer keer per week	10
Een of meer keer per maand	20
Een paar keer per jaar	42
Zelden	24
Weet niet	4
(N=64)	100

Bron: DSP-groep, 2008

Tabel B 4.16 Met wie heeft u de culturele activiteiten (voorstellingen), instellingen of voorzieningen in Hoogvliet meestal bezocht?²²

	Frequentie	%
Met kinderen	19	23
Alleen	18	23
Met partner	17	23
Met vriend(en) of kennis(sen)	14	19
Met ouder(s)	3	4
Met broer(s) / zus(sen)	3	4
Met andere familieleden	3	4
Met buurman en/of buurvrouw	1	1
	78	100

Bron: DSP-groep, 2008

Respondenten die in de afgelopen 12 maanden één of meer activiteiten, instellingen of voorzieningen *in Hoogvliet* hebben bezocht (N=64), is gevraagd naar de frequentie van dit bezoek en hun gezelschap.

Van de bezoekers onderneemt het grootste deel een paar keer per jaar een activiteit in Hoogvliet (tabel 4.15). Dit bezoek wordt meestal alleen of in gezelschap van kinderen, de partner of vrienden of kennissen afgelegd (tabel 4.16).

Noot 22 Er zijn meerdere antwoorden mogelijk. In totaal worden 78 antwoorden gegeven (12 mensen geven meer dan één antwoord).

Tabel B 4.17 Redenen geen bezoek culturele activiteiten afgelopen 12 maanden²³

	frequentie	%
geen tijd voor	12	34
geen behoefte aan	6	16
geen zin	5	16
vind ik niet nodig	4	12.5
gezondheidsredenen	4	12.5
te duur	1	3
ik weet niet wat er te doen is	1	3
wat ik leuk vind, is er niet	1	3
(N=34)		100

Bron: DSP-groep, 2008

Dat mensen geen voorstellingen, voorzieningen of instellingen hebben bezocht in de afgelopen twaalf maanden, heeft over het algemeen te maken met gebrek aan tijd, zin en behoefte.

Tabel B 4.18 Stellingen over bezoek kunst en cultuur

	% (helemaal mee eens)
Theaterbezoek is duur	77
Concertbezoek is duur	80
Museumbezoek is duur	34
Theaterbezoek is niets voor mij, het interesseert me niet	19
Concertbezoek is niets voor mij, het interesseert me niet	17
Museumbezoek is niets voor mij, het interesseert me niet	32
Ik wil best (vaker) voorstellingen, concerten of een museum bezoeken, maar:	
• ik weet niet goed wat er te doen is	26
• ik weet vaak niet wat ik kan verwachten, of het voor mij wel de moeite waard is	28
• ik heb er geen tijd voor	33
• ik heb niemand om mee samen te gaan	12
• ik voel me 's avonds niet veilig op straat	39

Bron: VTO 2007, COS

In de tabel 4.18 wordt de mening van bewoners over een aantal stellingen op gebied van kunst en cultuur bezoek weergegeven. Het blijkt dat er ook een groep bewoners is die wel interesse heeft in theater, concert en musea, maar hierin belemmeringen ervaart, zoals onveiligheidsgevoelens en onbekendheid met het aanbod (en ook wat men hiervan kan verwachten).

7 Aanbod cultuur in Hoogvliet

Dit onderdeel heeft onder meer betrekking op de tevredenheid met het aanbod van kunst en cultuur in Hoogvliet en de interesse in de komst van een cultuurhuis.

Noot 23 Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Tabel B 4.19 Bent u geïnteresseerd in activiteiten in Hoogvliet?

	Frequentie	%
Ja	85	62
Nee	52	38
Totaal	137	100

Bron: DSP-groep, 2008

De respondenten is gevraagd naar hun interesse in activiteiten in Hoogvliet. Bijna tweederde van hen is hierin geïnteresseerd.

Niet Westerse respondenten (81%) zijn significant vaker geïnteresseerd in activiteiten in Hoogvliet dan Westerse respondenten (57%).

Ook voor leeftijd is een significant verschil zichtbaar. De oudste groep respondenten, 65 jaar en ouder, (40%) is significant minder geïnteresseerd in activiteiten in Hoogvliet dan de jongste groep respondenten (84%). Van de groepen hier tussenin 36 tot en met 64 jaar is ongeveer tweederde geïnteresseerd in activiteiten in de eigen deelgemeente.

Tabel B 4.20 Wat vindt u van de kwaliteit van de culturele activiteiten in Hoogvliet?²⁴

	%
voldoende of ruim voldoende	54
neutraal	19
onvoldoende of ruim onvoldoende	27
(N=81)	100

Bron: DSP-groep, 2008

De meerderheid van de Hoogvlieters is tevreden over het aanbod van culturele activiteiten in Hoogvliet.

Voorts zijn er geen significante verschillen in het oordeel over culturele activiteiten in Hoogvliet voor etniciteit, buurt en leeftijd.

Tabel B 4.21 Oordeel kwaliteit van gebouwen voor culturele activiteiten in Hoogvliet²⁵

	%
voldoende of ruim voldoende	56
neutraal	21
onvoldoende of ruim onvoldoende	23
(N=78)	100

Bron: DSP-groep, 2008

Een kleine meerderheid beoordeelt de kwaliteit van de huidige gebouwen voldoende of ruim voldoende.

Noot 24 Voorafgaand aan de vraag: 'Er zijn in Hoogvliet verschillende organisaties die culturele activiteiten aanbieden. U kunt bijvoorbeeld denken aan de buurthuizen, Lokaal Cultuur Centrum De Zevensprong en verschillende zalen'. 41 Procent van de bevroegden weet geen antwoord op deze vraag. De mening van de overige 59 procent (N=81) staat hier weergegeven.

Noot 25 Van de respondenten weet 43 procent hierop geen antwoord. In de tabel staat de mening van de overige 57 procent (N=78) weergegeven.

Tabel B 4.22 Bezoek culturele activiteiten in wijkgebouw/wijktheater of lokaal cultuur centrum in de afgelopen 12 maanden (aangekruist)

	%
activiteiten bezocht in eigen deelgemeente	8
activiteiten bezocht in andere deelgemeente	4
<u>geen culturele activiteiten bezocht in deze voorzieningen</u>	<u>87</u>

Bron: VTO 2007, COS

Tabel B 4.23 Gebruik en frequentie gebruik voorzieningen

	buurthuis/clubhuis/ sociaal cultureel		
	wijkgebouw	werk	bibliotheek
één of meer keer per week	2	4	5
één of meer keer per maand	2	4	15
een paar keer per jaar	10	7	13
<u>zelden of nooit</u>	<u>86</u>	<u>85</u>	<u>67</u>

Bron: VTO 2007, COS.

Tabel B 4.24 Heeft Hoogvliet genoeg te bieden op gebied van kunst en cultuur?

	Frequentie	%
Ja	44	34
Nee	41	28
Weet niet	52	38
<u>Totaal</u>	<u>137</u>	<u>100</u>

Bron: DSP-groep, 2008

De meningen over het culturele aanbod in Hoogvliet zijn verdeeld. Er is een significant verschil voor de CBS-buurt. In Hoogvliet Noord is men minder tevreden (23%) met het aanbod dan in Hoogvliet Zuid (41%). Er zijn geen significante verschillen binnen leeftijd en etniciteit.

Tabel B 4.25 Indien er volgens u niet voldoende aanbod is in Hoogvliet op gebied van kunst en cultuur, wat mist u dan? Er zijn/is te weinig... (voorzieningen en aanbod)

	frequentie	%
theaters	16	22
musea	12	17
er is geen bioscoop	3	10
toneelvoorstellingen	3	9
galeries of ateliers	5	6
feestruimtes	4	6
films	4	6
cabaret- of kleinkunstvoorstellingen	3	4
disco's	7	3
uitleencentra (boeken, muziek, kunst)	2	3
dance- of houseparty's	2	3
concerten (popmuziek, wereldmuziek)	2	3
anders ²⁶	2	3
beelden op straat of muurschilderingen	4	1
bezienswaardige gebouwen	3	1
archieven	1	1
<u>debatten</u>	<u>1</u>	<u>1</u>

Noot 26 'Cursussen voor kinderen en volwassenen', 'te weinig voorzieningen in het algemeen'.

musicals	1	1
	75	100

Bron: DSP-groep, 2008

Respondenten volgens wie Hoogvliet niet genoeg te bieden heeft (N=41), is gevraagd naar wat zij in Hoogvliet missen op het gebied van kunst en cultuur. De antwoorden staan hierboven weergegeven (tabel 4.25). Theaters en musea worden het meest gemist.

Aanvullend zijn de overige wensen/opmerkingen geplaatst:

- een theater in Hoogvliet waar bekende cabaretiërs optreden ontbreekt
- de bibliotheek is erg klein
- er zijn weinig theaters in Hoogvliet
- er zijn weinig culturele instellingen en voorzieningen voor jongeren
- het cultuurhuis zou een breed cultureel cursusaanbod moeten krijgen

Tabel B 4.26 Heeft u interesse in de komst van dit cultuurhuis?

	Frequentie	%
Ja	72	52
Nee	65	48
Total	137	100

Bron: DSP-groep, 2008

Tabel B 4.27 Denkt u dat u dit cultuurhuis zult gaan bezoeken?

	Frequentie	%
Ja	55	40
Nee	48	35
Weet niet	34	25
Totaal	137	100

Bron: DSP-groep, 2008

Bewoners is een korte beschrijving van een mogelijk toekomstig cultuurhuis voorgelegd²⁷. De interesse in de komst van het cultuurhuis is wisselend. Ook het verwachte bezoek van het cultuurhuis is niet eenduidig. De groepen wel en niet bezoekers zijn ongeveer even groot.

Een explorerende analyse wijst uit dat er geen significante verschillen zijn in interesse in de komst van het cultuurhuis en het potentiële bezoek hiervan voor etniciteit, buurt en leeftijd.

Tabel B 4.28 Wensen voor activiteiten, c.q. programma van het cultuurhuis

	% 'ja'
toneel	63
cabaret	63

Noot 27 'Misschien dat u Lokaal Cultuur centrum De Zevensprong in Hoogvliet kent. Daar vinden af en toe culturele activiteiten plaats. het idee bestaat om dit aanbod van culturele activiteiten uit te breiden in de vorm van een cultuurhuis. Dit cultuurhuis wordt dan een breed toegankelijk centrum waar culturele activiteiten plaats gaan vinden. In het cultuurhuis zal mogelijk een podium of theaterzaal komen, een grand café, de bibliotheek en ruimte voor exposities.

kindertheater	55
etnische voorstellingen	54
wereldmuziek	54
dans of dansgroepen	49
film of artistieke films	45
amateurvoorstellingen	44
lichte muziek zoals singer-songwriters	43
Anders ²⁸	8

Bron: DSP-groep, 2008

Bewoners is een aantal activiteiten voorgelegd, die mogelijk in een cultuurhuis aangeboden kunnen worden (tabel 28). Op de meeste activiteiten is positief gereageerd. Meer dan de helft van de respondenten is enthousiast over toneel, cabaret, kindertheater, wereldmuziek en etnische voorstellingen.

Verder valt het volgende op:

- *Cabaret*: Respondenten in buurt Hoogvliet Zuid (69%) hebben meer interesse in cabaret dan respondenten in Hoogvliet Noord (54%). Dit verschil is marginaal.
- *Films of artistieke films*. Niet Westerse respondenten (62%) hebben meer interesse in film dan Westerse respondenten (41%). Dit verschil is marginaal significant. Ook leeftijd en film levert een marginaal significant effect op. Respondenten tot en met 35 jaar hebben de meeste interesse in film in het cultuurhuis (70%). Voor de overige leeftijdsgroepen ligt dit tussen de 38 en 45 procent.

Tabel B 4.29 Heeft u wel eens van Villa de Heerlijkheid gehoord?²⁹

	Frequentie	%
Ja	74	52
Nee	63	48
Total	137	100

Bron: DSP-groep, 2008

Villa de Heerlijkheid ging ten tijde van het onderzoek open. De bewoners is gevraagd naar hun bekendheid met deze nieuwe locatie. De helft van de responsgroep heeft wel eens van de Villa gehoord.

Noot 28 Andere activiteiten die Hoogvlieters graag willen zien: 'via SKVR voor kinderen en volwassenen iets opzetten bijvoorbeeld muziek- of pianolessen', 'tentoonstellingen', 'verschillende tentoonstellingen: bijvoorbeeld over geschiedenis, oudheid en hoe het vroeger was', 'activiteiten specifiek voor ouderen (mensen van 55 jaar en ouder)', 'praatgroepen', 'meer live muziek, bijvoorbeeld optredens van bands', 'klassieke concerten', 'een kamerorkest of iets dergelijks zou ik wel heel leuk vinden'.

Noot 29 Net voor de face-to-face interviews zijn afgenomen, heeft bij Villa de Heerlijkheid een schietincident plaats gevonden. Dit kan van invloed zijn op het antwoord dat zij geven. Gevraagd is naar hun bekendheid met de locatie vóór het plaatsvinden van het incident.

8 Informatiebronnen activiteiten

Tabel B 4.30 Manier waarop men zich informeert over culturele activiteiten in Rotterdam

	%
huis aan huisbladen (zoals Havenloods en Maasstad)	54
televisie	50
vrienden, familie, kennissen of collega's	40
Metro en/of Spits (en dergelijke)	37
radio	29
brochures, folders, flyers, programmaboekjes van culturele organisaties / activiteiten	28
lokaal dagblad (AD / Rotterdams Dagblad)	28
affiches, uithangborden, posters van culturele organisaties / activiteiten	23
andere websites	17
kabelkrant, teletekst	17
Uitagenda Rotterdam (voorheen R'Uit magazine)	11
websites van culturele organisaties / activiteiten	9
landelijk dagblad	8
website www.rotterdam.info	7
NL10	5
bezoek aan het Rotterdams Uitburo in de Centrale Bibliotheek	1
DIMI magazine	1
website van het Rotterdams Uitburo, www.uitburo.nl/rotterdam	1
bezoek aan de Rotterdam Store (VVV) op de Coolsingel	1
wekelijkse digitale nieuwsbrief van het Rotterdams Uitburo, de Uitmail	1
<i>9% van de respondenten geeft aan zich niet te informeren, vanwege geen interesse</i>	
Bron: VTO 2007, COS	
2% van de respondenten geeft geen antwoord op deze vraag	

De belangrijkste informatiebronnen van culturele activiteiten in Rotterdam voor Hoogvlieters, zijn huis aan huisbladen, televisie, persoonlijke contacten en gratis kranten.

Tabel B 4.31 Hoe komt u te weten wat er te doen is in de deelgemeente?

	frequentie	%
huis aan huisbladen	43	38
lokaal dagblad (AD/Rotterdams dagblad)	19	17
via vrienden/kennissen, collega's	18	13
andere websites	8	7
brochures, folders, flyer, programmaboekjes	7	7
landelijk dagblad (bv Telegraaf, NRC, T	5	5
www.rotterdam.info	3	3
website van culturele organisaties/activiteit	3	3
woningcorporatie (Woonbron, Vestia)	2	2
affiches, uithangborden, posters	2	2
www.dimi.nl	1	1
gratis krant (Metro, Spits, De Pers, Da	1	1
NL10	1	1
Uitagenda Rotterdam	1	1
	114	100

Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

In het aanvullende onderzoek worden bewoners gevraagd naar de manier waarop zij zich informeren over activiteiten in de deelgemeente. Dit is hen alleen gevraagd als zij aangeven zich te interesseren voor activiteiten in Hoogvliet (N=85). De meest genoemde informatiebronnen voor cultuur in de deelgemeente zijn huis aan huisbladen en lokale dagbladen. Vrienden, kennissen en collega's vormen daarnaast een belangrijke bron.

9 Overige vragen

Tabel B 4.32 Lidmaatschap verenigingen en organisaties

	% lid
Sportvereniging	28
Werkgeversorganisatie, vakbond of middenstandsorganisatie	19
Organisatie op gebied van natuur en milieu (Natuurmonumenten/Greenpeace)	14
Politieke partij of politieke vereniging	6
Onderwijs of schoolvereniging	5
Zang-, muziek- of toneelvereniging	5
Hobbyvereniging	5
Organisatie met specifiek maatschappelijk doel (actiegroepen, Wereldwinkel, e.d.)	4
Jeugdvereniging, clubhuis, padvinderij	3
Vrouwenvereniging of vrouwenbond	1
Kerkgenootschap	1
<i>Andere soort vereniging of organisatie</i>	4

Bron: VTO 2007, COS

38% van de respondenten geeft geen antwoord op deze vraag

10 Respons onderzoek DSP-groep

Tabel B 4.33 Verdeling CBS-buurt responsgroep

	Frequentie	%
92 Hoogvliet-Noord	69	38
99 Hoogvliet-Zuid	68	62
Totaal	137	100

Tabel B 4.34 Verdeling afkomst responsgroep

	Frequentie	%
Niet Westers	28	19
<i>waaronder Antillianen en Surinamers</i>	20	14
Westers (autochtoon en westerse allochtoon)	109	81
Totaal	137	100

Tabel B 4.35 Verdeling leeftijd responsgroep (leeftijd 1-1-2008)

	Frequentie	%
15-35 jaar	20	14
36-49 jaar	33	23
50-64 jaar	46	34
65 jaar en ouder	38	29
Totaal	137	100

Tabel B 4.36 Woonduur Hoogvliet 1-1-2008 responsgroep

	Frequentie	%
5 jaar of korter (2003-)	12	9
6 - 10 jaar (1998-2002)	8	5
11 - 25 jaar (1983-1997)	39	28
langer dan 25 jaar (-1982)	77	57
onbekend	1	1
Totaal	137	100

11 Respons onderzoek COS

Tabel B 4.37 Verdeling CBS-buurt responsgroep

	%
Hoogvliet-Noord	37
Hoogvliet-Zuid	63
Totaal	100

Tabel B 4.38 Verdeling afkomst responsgroep

	%
Niet-Westers	17
<i>waaronder Antillianen en Surinamers</i>	10
Westers	83
Totaal	100

Tabel B 4.39 Verdeling Leeftijd responsgroep

	%
13-24 jaar	17
25-44 jaar	30
45-64 jaar	37
65-75 jaar	16
Totaal	100

Tabel B 4.40 Verdeling leeftijd en afkomst responsgroep

	Niet westers (totaal)	Antillianen/ Surinamers	Westers
13-24 jaar	26	16	74
25-44 jaar	24	14	76
45-64 jaar	12	7	88
65-75 jaar	5	3	95
Totaal % in responsgroep	17	10	83

Tabel B 4.41 Verdeling Opleiding responsgroep

	%	%
Laag (t/m mavo)	52	54
Midden (mbo, havo, vwo)	35	36
Hoog (hbo, wo)	10	10
Total	97	
<i>Niet ingevuld</i>	3	
Totaal	100	100

Tabel B 4.42 Verdeling Huishoudeninkomen responsgroep

	%	%
sociale minima	10	12
minimum tot modaal	27	30
modaal tot 2x modaal	32	35
meer dan 2x modaal	21	23
Total	90	
<i>geen antwoord</i>	10	
Totaal	100	100

Bijlage 6 Leerlingen basisonderwijs Hoogvliet

Tabel 1 Leerlingen basisonderwijs Hoogvliet 2000 - 2007, naar plaats van de school

<u>Naam van de school</u>	<u>00/01</u>	<u>01/02</u>	<u>02/03</u>	<u>03/04</u>	<u>04/05</u>	<u>05/06</u>	<u>06/07</u>	<u>07/08</u>
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Alles	3.897	3.877	3.718	3.545	3.360	3.192	3.153	3.131
Andries V/D Vlerksch	259	264	251	217	181	157	147	135
Basissch Het Middelpunt	396	403	399	356	330	308	308	298
Basisschool Oudeland	239	232	211	206	188	181	186	182
Bs Het Prisma	590	624	621	639	617	618	622	644
De Boomgaard	253	243	231	227	216	207	204	200
De Notenkraker	214	220	202	186	172	155	152	151
De Tuimelaar	284	259	242	209	198	187	165	174
Don Bosco School	172	169	164	143	129	122	125	115
Ds.Jac.Koelmanschool	175	155	147	141	139	122		
Obs Plevier	345	351	352	355	335	320	319	329
Pc Basissch Zalmplaat	561	553	517	504	493	468	490	492
Rk Bs De Schakel	252	243	223	192	184	179	172	149
School met de Bijbel							100	78
Westpunt	157	161	158	170	178	168	163	184

Bron: CFI, bewerking COS

Tabel 2 Leerlingen voortgezet onderwijs 2000 - 2007, naar plaats van de school

<u>Naam van de school</u>	<u>00/01</u>	<u>01/02</u>	<u>02/03</u>	<u>03/04</u>	<u>04/05</u>	<u>05/06</u>	<u>06/07</u>	<u>07/08</u>
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Alles	1.291	1.344	1.413	1.466	1.508	1.376	1.174	971
Accent PrO Hoogvliet								28
Einstein Lyceum	774	796	847	887	871	777	694	519
Penta College	517	548	566	579	637	599	480	424

Bron: CFI, bewerking COS